

Helyi tanterv

VIZUÁLIS KULTÚRA

1-4. évfolyam

Készült a 2020-as NAT-hoz rendelt kerettanterv alapján.

Az alsó tagozatos nevelés-oktatás egyik kiemelt feladata a mindennapos művészeti nevelés, amely az iskola délutáni foglalkozási keretének felhasználásával is megvalósulhat, így teremtve alkalmat a tanulók különféle egyéni, kisközösségi művészeti tevékenységeinek fejlesztésére.

A vizuális nevelés legfontosabb célja, hogy segítse a tanulókat az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeinek megértésében, ezen belül a vizuális művészeti alkotások átélésében és értelmezésében, illetve ennek segítségével környezetünk tudatos alakításában. Ez a cél a tanórai kereteken belül az alkotva befogadás elvét követve valósulhat meg a leghatékonyabban, azaz a tantárgy jellemző tulajdonsága, hogy aktív tanulói tevékenységen alapul.

A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét. A tantárgy kulcsszerepet játszik a tanulók érzelmi fejlesztésében, mely az őket körülvevő világhoz való pozitív érzelmi viszonyulásuk kialakításának fontos eszköze. Ennek eredményeként elérendő cél, hogy a tanulók a magyar kultúrára büszkék legyenek, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez.

További fontos cél, hogy a tanulók ismerjék meg az európai és egyetemes vizuális kultúra legjelentősebb képzőművészeti és építészeti alkotásait, alakuljon ki bennük érdeklődés a vizuális jellegű művészetek iránt. Váljanak nyitottá a régmúlt korok, illetve az őket körülvevő XXI. század művészeti jelenségek befogadására.

A vizuális kultúra tantárgy tartalmát három részterület, a képzőművészet, a vizuális kommunikáció és a tárgy- és környezetkultúra képezi. A vizuális nevelés szempontjából a képzőművészet részterület az ábrázoló és kifejező szándékú, esetleg művészi élményt nyújtó képalkotással, illetve befogadással foglalkozik, a tárgy- és környezetkultúra részterület az ember tervezett tárgyi és épített környezetét jelenti, a vizuális kommunikáció pedig képekben, gyakran kép és szöveg egységében megjelenő, eleve kommunikációs célú képalkotással foglalkozik. E részterületek tartalmi elemei különböző hangsúllyal, de minden iskolaszakaszban jelen vannak a tantervi követelményekben. A Nat alapelvei alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlatközpontúsága a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységében értelmezendő, és a tanulók ténylegesen megvalósuló alkotó munkáját szolgálja.

A vizuális fejlesztés legfontosabb célja adott iskolaszakaszokban az életkornak megfelelő szinteken játékos, kreatív szemlélet kialakítása és alkalmazása.

Fontos cél továbbá a minél szélesebb körű anyaghasználat, az alkotó tevékenységen keresztül a kéz finommotorikájának fejlesztése, a változatos médiumok és megközelítési módok alkalmazása, a vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának a kialakítása. Mindez segíti a tanulók tájékozódását az őket érő nagy mennyiségű vizuális információ feldolgozásában, szelektálásában, s végül majd az önálló, mérlegelni képes szemlélet kialakításában. Jelen korunk jellemző képkészítési lehetőségeit is figyelembe véve további cél a vizuális kommunikáció digitális kultúrához is köthető mindennapi formáinak, illetve az épített környezet és a tárgyi világnak a vizsgálata, valamint a környezetalkotás tudatosságának fejlesztése.

A vizuális nevelés kiemelt feladatának tekinti a kreativitás fejlesztését, mely a vizuális problémamegoldás folyamatában fejleszhető és gyakorolható. A tanulók kreativitása az örömteli, kísérletező, az élményekben gazdag, alkotó tevékenység közben bontakozhat és teljesezhet ki, mely mind az egyén, mind pedig a közösség alkotó energiáinak a motorja lehet. Lényeges elem mindezekben a motiváció kialakítása az önmagát folytonosan építő, alkotói magatartás megteremtésére és a folyamatos önművelésre. Ezzel összefüggésben fontos a tanulók önértékelésének és önismeretének fejlesztése, a mérlegelő szemlélet kialakítása, amelynek az önálló és a társakkal együttműködő gyakorlati feladatmegoldásokban kell megjelennie és működnie a tanulók fejlesztése során. A vizuális nevelés a tanulók személyiségfejlesztésének rendkívül fontos eleme, hiszen az itt alkalmazott tevékenységekre jellemző alkotva tanulás érzelmeket gazdagító, empátiát, intuíciót és minőségérzetet, valamint önmagukkal szembeni igénységét kialakító hatása működik.

A vizuális kultúra tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: Ahogyan a kisgyermekkorban a megismerés alapvető eszköze a vizualitás, úgy a későbbi tanulási folyamatban is meghatározó szerepe van a vizuálisan nyerhető információk feldolgozásának. A vizuális megfigyelés, a belső képalkotás, a vizuális elemzés, összehasonlítás, esetleg a tapasztalatok, a következtetések vizuális megjelenítése – kiváltképp a digitális kor vizuális dominanciája miatt – az információszerzés, a tanulás feltétele. A vizuális információszerzés rutinja különösen fontos az önálló tanulás szempontjából. A vizuális gondolkodás ugyanakkor nemcsak az információszerzést, hanem az információk feldolgozását és a gondolkodási folyamatokat is ösztönözheti, segítséget nyújtva különböző tanulási stílusok és stratégiák megtalálásában. Miközben a vizuális kultúra tantárgy változatos tevékenységei és fejlesztési technikái más műveltségi területeket is támogathatnak, olyan tanulási motivációt jelentenek, melyek érdekesebbé, izgalmasabbá és sikeresebbé tehetik a tanulók számára a tanulást.

A kommunikációs kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és használják a vizuális kommunikáció lehetőségeinek minél szélesebb skáláját. A digitális eszköz-használat – a kommunikációs csatornák átalakításával – folyamatosan hatást gyakorol a kommunikáció domináns formáira és minőségére. A vizuális kommunikációs formák értelmezése, értő és felelős használata – ami a vizuális kultúra tantárgy keretében fejleszhető leginkább – a mindennapi életben is elengedhetetlen. A vizuális kultúra a művészeti nevelés olyan átfogó megközelítésére törekszik, melynek keretében sokféle önkifejezési forma (vizuális megjelenítés, beszéd, mozgás) gyakorlására van mód, ami a kommunikációs lehetőségek körét is tágítja.

A digitális kompetenciák: A digitális kor, amelyben élünk, nagyrészt vizuális kommunikációs formákat használ, ezért a vizuális kultúra tantárgynak is alapvető feladata, hogy segítse a digitális médiumok használatát, mind a közlés, mind a befogadás képességeinek fejlesztésével. A kreatív feladatmegoldás érdekében a tanulók digitálisan hozzáférhető információkat gyűjtenek, és életkori sajátosságaiknak megfelelően lehetőséget kapnak arra, hogy az egy-egy tananyag rész produktumát digitális formában készítsék el. Ezáltal megtanulják, hogy hogyan érdemes alkotó folyamatba építeni az elérhető és összegyűjthető információkat, és hogyan lehet felhasználni a technikai lehetőségeket. A digitális technika lehetőségeinek előre nem látható fejlődési iránya miatt legfontosabb éppen a változásokra reagálni tudó tanulói személyiség fejlesztése.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A megismerési folyamatok fontos eleme a vizuális megfigyelés. A vizualitás a belső képalkotásnak, majd az ismeretszerzésnek és a magasabb szintű gondolkodási folyamatoknak is sajátos eszköze. A vizuális kultúra tanulása során mind a szabad alkotásban, mind az egyszerű tervezési feladatokban a problémamegoldó gondolkodást gyakorolhatja a tanuló. Minden problémamegoldás esetében nagy jelentősége van a szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak, amelyet a vizuális kultúra tantárgy tanulása a nyitottság, az egyéni ötletek és a sajátos kifejezési megoldások bemutatásával és elfogadásával jelentős mértékben képes fejleszteni.

A személyes és társas kompetenciák: A művészettel nevelés elvének megfelelően a vizuális kultúra tantárgy kiemelt feladata a személyiség fejlesztése, különös tekintettel a személyes és társas kompetenciákra. A tantárgy egyik jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeretet és a reális önértékelés kialakítását, miközben a változatos tevékenységi formák nagyobb esélyt adnak a sikerélmény elérésére.

Az érzelmek kifejezéséhez, felismeréséhez és szabályozásához kapcsolódó készségek gyakorlása ugyanakkor szerepet játszik a társas viselkedésben is. A vizuális kultúra tantárgy – és ezen belül a kreatív problémamegoldás fejlesztésének – lehetősége, hogy csoportos együttműködésben valósuljon meg, azaz a feladatmegoldások sokféle nézőpont és sokféle tudás megjelenítésével, mindenki közreműködésével és meglepődésével jöjjön létre. A csoportos együttműködésen alapuló alkotó vagy befogadó feladatmegoldásokban lehetőség van a különböző szerepek megtapasztalására, a közös döntések megvitatására és a konfliktushelyzetek megoldására, végül a legjobb megoldás érdekében a produktív tevékenység gyakorlására.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A vizuális kultúra tantárgy, a Művészetek műveltségi terület részeként, hagyományosan magába foglalja a műalkotások elemző vizsgálatát, így alapvető feladata a művészet kultúráközvetítésben elfoglalt helyének hangsúlyozása. A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti alkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét, ezáltal büszkék legyenek a magyar kultúrára, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez. A befogadó tevékenység aktív alkotótevékenységgel támogatva a kreativitásfejlesztés egyedülálló lehetőségeként működik.

A köznevelésben a vizuális kultúra tantárgy a művészettel nevelés eszköze, s mint ilyen, általánosan alapozó, vizuális szemlélet kialakítását és fejlesztését tartja elsődrendű feladatának.

A kerettanterv segíti e célok megvalósítását, adott iskolaszakaszokra és ciklusokra kijelölve a legfontosabb fejlesztési feladatokat, a tanterv témaköreire reflektáló tanári szabadság figyelembevételével. A kerettanterv fő tematikai egységei, témakörei a – vizuális kultúra részterületein alapuló – Nat-ban foglalt fő témakörök további részletezésként alakultak ki. Minden témakör tartalmazza a megvalósításhoz szükséges óraszámajánlást, támaszkodik a Nat megadott tanulási eredményekre, és minden témakör fejlesztési feladatok és ismeretek, minimális fogalomkészlet megadásával konkretizálja az adott tanítási egység elvárható követelményeit. A tematikai egységek és meghatározott fejlesztési feladatok és ismeretek nem jelölnek időrendi sort, és nem azonosak egy-egy tanóra tananyagával, feladataival. Az egységek rugalmasan kezelhetők, a tanulásszervezés felépítésének logikája mentén történő saját igényű alkalmazás és az adott évfolyamra ajánlott óraszámjavaslatok figyelembevételével. A kerettantervi fejlesztési feladatok értelmezését ugyanakkor példák segítik, amelyek az adott követelmény pontosabb értelmezéséhez adnak ötleteket, illetve inspirálják a helyi tanterv vagy tanmenet tervezését. Egy-egy témakörnél megjelenő fogalmak iskolai feldolgozása természetesen az adott témakör fejlesztési feladataival összekapcsolva értelmezendő. Minden fejlesztési szakaszban és minden témakör esetében csak a belépő új fogalmak jelennek meg, de a már bevezetett fogalmakhoz kapcsolódó tudás elmélyítése és további felhasználása érdekében a fogalmak magasabb évfolyamokon az aktuális fejlesztési feladatoknak megfelelően, az iskola saját igényeinek, és a tanulók aktuális fejlettségi szintjének megfelelően ismételtethők.

A tanulók értékelése

A művészeti területeken különösen nagy hangsúlyt kap a formáló, motiváló értékelés, hisz ennek segítségével biztosítható az alkotás örömeinek megőrzése, továbbá a saját teljesítményekhez viszonyított egyéni továbblépés feltételei. Ennek érdekében, és különösen az adott terület szubjektivitását gyakran túlhangsúlyozó nézőpontok ellen-súlyozására igen fontos, hogy a szaktanár törekedjen a tárgyyszerű értékelésre. A viszonylagos tárgyyszerűség feltétele, hogy az adott munkát (teljesítményt) jól meghatározott szempontok szerint kell megvizsgálni, a teljesítmény erősségeit és gyengéit meg kell nevezni, valamint az utóbbiak javításához szükséges teendőket ismertetni kell.

A fentiekből következik, hogy a művészetek esetében különösen fontos értékelési mód a szóbeli értékelés, azaz kiváltképp az alkotó munka esetében folyamatos egyéni korrekció szükséges, az eltérő egyéni képességek és készségek figyelembevételével. Kizárólag a megfelelő értékelési eljárások gyakorlásával lehet sikeres az adott műveltségterület szempontjából oly fontos képességfejlesztő stratégia.

1–2. évfolyam

Az általános iskola alsó tagozatán a fejlesztéscentrikus vizuális kultúra tanulása alapvetően két célt szolgál: a kezdeti motiváltság és az örömteli alkotás fenntartását, valamint a vizuális műveltség megalapozását.

Az iskolába lépő első osztályos gyerekek vizuális nevelésének legfontosabb feladata az, hogy az alkotás örömét, motiváltságát megőrizze, fenntartsa. Ehhez életkori sajátosságait, érdeklődésüket, személyes tapasztalataikat figyelembe vevő feladatrendszerre van szükség, mely sok játékos elemet tartalmaz és épít a gyerekek sajátos humorérzékére is. Az első két évfolyam vizuális nevelés gyakorlata ugyanakkor képességfejlesztő célú feladatrendszerben jelenik meg. Alkotói és befogadói képességeik fejlesztése közben meg kell tanítani a gyerekeket a hagyományos ceruzarajz, tollrajz, víz- és temperafestés, agyaggal végzett mintázás és más, változatos anyagok és eszközök szakszerű használatára. Az eszközhasználati készségfejlesztés folyamatában törekedni kell arra, hogy a második osztály végére legalább jártasság szintre eljussanak a tanulók. Továbbá arra, hogy az életkoruknak megfelelő kommunikációs és médiakörnyezet sajátosságait megismerjék és használják.

Az első két évfolyamon a gyerekek életkori sajátosságaihoz alkalmazkodva a vizuális kultúra részterületei közül a belső képek kialakulását segítő „Kifejezés, képzőművészet” és a „Tárgy- és környezetkultúra” elsősorban a tárgykészítés és téralkotás tevékenységével kerüljön túlsúlyba.

Az első két iskolai évfolyam fontos feladata a kisiskolások vizuális műveltségének megalapozása, mely nem önálló befogadást célzó órák megtartását jelenti, hanem játékos, motiváló, nagyrészt kifejező célú képalkotásuk szemléleti segítésére használt jól válogatott képanyag formájában rejlik.

Fontos, hogy a gyerekek elé kerülő képanyag, az alkotó munka motivációjára használt mesék, zenék, táncmozgások mind-mind hozzájáruljanak magyar kultúrájuk és magyar műveltségük kialakulásához, mely fontos alapja a más kultúrák elfogadásának.

A magyar népi ünnepek kellékei, nemzeti jelképeink ismerete és a magyar népi tárgykultúrából építkező tárgy- és környezetkultúra témakörök közösen járulnak hozzá, hogy a gyerekek természetesnek éljék meg nemzeti sajátosságaink ismeretét.

Az 1–2. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 136 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	56
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	12
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	12
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	12
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	20
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	24
Összes óraszám:	136

1. évfolyam

Tematikai egység/fejlesztési cél	1. Vizuális kifejezőeszközök -Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	Órakeret: Horizontálisan beépül a többi témakörbe
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Iskolaérettség.	
A tematikai egység céljai	Az érzékelés finomítása. Különböző észlelési tapasztalatok, modalitások (látás, hallás, tapintás, szaglás, ízlelés) áttétele, „fordítása”. Saját élmények feldolgozása, vizuális megjelenítése és a kifejezőképesség fejlesztése a mondanivaló kifejezésének érdekében történő eszköz megválasztásával. Közvetlen élmény képi	

	és téri megjelenítése. Színtapasztalatok gazdagítása, színismeretek bővítése. Színérzék fejlesztése. Színdifferenciáló képesség fejlesztése. Természeti látványok hangulatának visszaadása.			
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcs. pontok	Taneszközök
<ul style="list-style-type: none"> – Különböző érzékszervi tapasztalatok (pl. szaglás, hallás, tapintás, látás) élményszerű feldolgozása alapján, egyszerű következtetések szóbeli megfogalmazása és az élmények, kialakult érzések vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, mintázás, építés/konstruálás, tárgyalakotás). – A tanulás során felmerülő helyzetekben valós környezeti jellemzők (pl. téli táj, növény részei, osztályterem színei), képek és ábrák (pl. 	<p>Az első két évfolyam fejlesztési folyamatát végigkísérő, rendre ismétlődő fejlesztési feladatokhoz óraszám nem rendelhető, mert azokat a tanulói tevékenységformákat és típusokat tartalmazza, melyek, egyrészt az óvoda-iskola átmenetét szolgálják a kezdő szakaszban, és az esetleg fennálló hátrányok leküzdésére szolgálnak, másrészt a fejlesztés érdekében rendre meg kell, hogy jelenjenek a legtöbb ajánlott feladattípusban, noha legtöbb esetben nem képeznek önálló produktumot.</p>	<p>Beszélgetés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban.</p> <p>Játék (érzékelő, asszociációs, kreatív mozgás).</p> <p>Séta, kirándulás.</p> <p>Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka.</p> <p>Mesélés.</p> <p>Szerepjáték.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: Figyelem a beszélgetőtársra.</p> <p>Szöveg üzenetének, érzelmi tartalmának megértése.</p> <p>Ének-zene: emberi hang, tárgyak hangja, zörejek megkülönböztetése hangerő, hangszín, ritmus szerint.</p> <p>Kísérletek oldatokkal, fényel, hővel.</p> <p>Matematika: változás kiemelése, az időbeliség megértése.</p>	<p>Tankönyv.</p> <p>Különböző anyagok.</p> <p>Egyszerű használati tárgyak.</p> <p>Gyűjtött természeti formák.</p> <p>Egyszerű eszközök: papír, ceruza, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag...</p>

tankönyvi ábra, saját vagy társak rajza) célirányos megfigyelése, és a tapasztalatok szöveges megfogalmazása a látott információk pontos leírása és feldolgozása érdekében.

- Közvetlen megfigyelések útján szerzett konkrét vizuális tapasztalatok (pl. nagyság, felület, méret, irány, mennyiség, anyagszerűség, elhelyezkedés) alapján vizuális jellemzők kiválasztása, csoportosítása, megnevezése (pl. legsötétebb szín, legnagyobb forma, a kép jobb oldalán elhelyezkedő figura), és az érzékszervi tapasztalatok következetes

--	--	--

<p>felhasználása az alkotómunka során.</p> <p>– Megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak gyűjtése, megfigyelése, és a megfigyelések alapján a tárgyak pontos leírása és változatos vizuális megjelenítése játékos feladatokban.</p>				
<p>Fogalmak</p>	<p>Pont, vonal, folt, forma, tónus, szín, minta, felület, kompozíció. Irány sík,tér, méret,képelem</p>			

<p>Tematikai egység/fejlesztési cél</p>	<p>2. Síkbeli és térbeli alkotások-mese, fantázia, képzelet, személyes élmények</p>	<p>Órakeret</p> <p>28 óra</p>
--	--	---

Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Iskolaérettség.			
A tematikai egység céljai	Az illusztráció elemi fogalmának megértése, illusztráció készítése. Képpalkotó- és kifejező képesség fejlesztése. Komponáló képesség fejlesztése a kiemelés eszközeivel. Vizuális fantázia (képzelőerő) fejlesztése. Asszociációs készség, képzettársítási készség fejlesztése. Plasztikai érzék fejlesztése. Plasztikai minőségek sokféleségének megtapasztalása. Plasztikai kifejezőképesség fejlesztése. Formaérzék, karakterérzék fejlesztése.			
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcs. pontok	Taneszközök
Saját kitalált történet elmesélése, és a történet néhány fontosabb jelenetének többalakos vizuális megjelenítése tetszőleges eszközökkel. Korábban átélt események, különböző személyes élmények felidézése és tetszőleges megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (térábrázolási képesség, emberábrázolás, kifejezőképesség fejlesztése) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Turner tájképei,	Elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; Saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti; Különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik,	Mesélés. Szerepjáték. Beszélgetés. Szemléltetés. Megfigyelés. Kérdve kifejtés. Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban.	Magyar nyelv és irodalom: Élmények, tartalmak felidézése. Szép könyvek. Fejlesztő játékok. Ének-zene: Cselekményes dalanyag, dramatizált előadás. Ritmus, hangszín, hangmagasság, zene és zöreje. Matematika: Képi emlékezés, részletek felidézése. Nézőpontok.	Tankönyv. Egyszerű használati tárgyak. Gyűjtött természeti formák. Egyszerű eszközök: papír, ceruza, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag, olló, ragasztó.

<p>Brueghel: Gyerekjátékok, Parasztlakodalom, Vankóné Dudás Juli: Jeles napok, népelet.</p> <p>Személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képalkotásban (kifejező képalkotás, kifejező jellegű plasztikus alkotás) Munkácsy Mihály: Ásító inas, Mednyánszky László: Verekedés után, E. Delacroix: Vihartól megrémült ló.</p> <p>Adott érzelmi állapot (pl. boldogság, rémület, tanácstalanság) kifejezése arcjátékkal és gesztusokkal, az érzelmek kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében. A tapasztalatok felhasználása egyszerű vizuális megjelenítés során (emberábrázolás, differenciált arc ábrázolás, kézábrázolás) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Anna Margit: Rémület, Rembrandt és Saskia, Paul Klee: Önarckép, Leonardo</p>	<p>szabadon épít, saját célok érdekében konstruál</p> <p>Saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti;</p> <p>Korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt;</p> <p>Azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;</p> <p>Valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;</p>	<p>Játék (érzékelő, asszociációs, kreatív mozgás).</p> <p>Séta, kirándulás.</p> <p>Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka.</p> <p>Önálló vagy csoportos alkotómunka.</p>		<p>Megfelelően kiválasztott képek, fotók, műalkotások szemléltetésre.</p> <p>Mesekönyv, mesefilm.</p>
---	---	---	--	---

<p>da Vinci: Mona Lisa, Modigliani portréképei.</p> <p>Olvasmány- vagy zenei élményhez a jelentést vagy hangulatot erősítő vizuális illusztráció készítése választott technikával, és az elkészült alkotás szöveges magyarázatával.</p> <p>Magyar népmesékhez, népi mondókákhoz, népdalokhoz vizuális illusztráció készítése hagyományos, ember- vagy állatábrázolást is megjelenítő népművészeti alkotások (karclozott, faragott pásztorművészeti tárgyak) stíluselemeinek felhasználásával.</p> <p>Tanult irodalmi, zenei élmények, és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése síkban (pl. rajz, festés, vegyes technika) és térben egyszerű eszközök felhasználásával (pl. drapéria, kartondoboz, paraván,</p>	<p>Adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.</p>			
---	--	--	--	--

osztályterem átrendezése) csoportmunkában is				
5				
Fogalmak	Illusztráció, kompozíció, kiemelés, forma, festészet, szobrászat, fotó, műalkotás. Történet, szereplő, helyszín, vizuális jellemzők, vizuális technikák, népművészeti technikák,			

Tematikai egység/fejlesztési cél	3. Vizuális információ -			Órakeret
	Vizuális jelek a környezetünkben			6 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Iskolaérettség.			
A tematikai egység céljai	Megfigyelőképesség fejlesztése. Vizuális kommunikációs képesség fejlesztése. Képolvasással történő információszerzés, képi jelek, vizuális szimbólumok olvasása és létrehozása. Ábraolvasási és értelmezési készség fejlesztése. Redukciós képesség fejlesztése. A vizuális nyelv elemeinek, pont, vonal, folt, szín megismerése és tudatos használata, szerepük felismerése a képalkotásban. Vonalas jellegű, foltszerű előadásmód. Méretkülönbségek felismerése, a léptékváltás alapjai.			
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcs. pontok	Taneszközök

<p>Kisgyerekeknek szóló könyvborítók, füzetek, hirdetések üzenetének elemzése tanári segítséggel, és a tapasztalatok felhasználása egyszerű tervezési feladatokban (pl. plakát, névtábla, utcatábla, házszámábla készítése, füzetborító, csomagolópapír, meghívó tervezése</p> <p>Iskolai életében megjelenő szabályok kapcsán piktogramokat, rajzi jeleket alkot. Véleményt formál társai piktogramterveinek érthetőségével kapcsolatban.</p> <p>Magyar nemzeti szimbólumok gyűjtése (pl. államcímer, nemzeti zászló, Szent Korona, Kossuth-címer, '56-os lyukas zászló) és a szimbolikus elemek felhasználása az alkotó munka során (pl. tárgyalás díszítményeként: huszárcsákó, párta).</p> <p>Magyar népi díszítőművészet jelkészletének gyűjtése, kísérletezés a szimbólumok értelmezésével (tulipán, nap,</p>	<p>A tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;</p> <p>A vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;</p> <p>Az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;</p> <p>Egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;</p> <p>Adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;</p> <p>Pontosan ismeri államcímerünk és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit</p>	<p>Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka.</p> <p>Önálló vagy csoportos alkotómunka.</p> <p>Játék (szituációs játék, dramatikus játék, társasjáték, kreatív mozgás).</p>	<p>Matematika: tájékozódás térben, síkban, a tájékozódást segítő viszonyok.</p> <p>.</p> <p>Technika és tervezés: jelzőtáblák.</p>	<p>Tankönyv.</p> <p>Különböző anyagok, talált tárgyak, anyagok, hulladékok.</p> <p>Egyszerű használati tárgyak.</p> <p>Gyűjtött természeti formák.</p> <p>Egyszerű eszközök:</p> <p>papír, ceruza, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag, olló, ragasztó.</p> <p>Képek, fotók, jelek, piktogramok szemléltetésre.</p>
---	--	---	--	--

madármotívum, kígyó stb.), tanítói segítséggel, egyénileg, vagy csoportban.			
Fogalmak	Modell, látvány, jel, szimbólum, embléma, térkép, alaprajz, cégér.jelzés, vizuális üzenet, hirdetés, díszítőmotívum		

Tematikai egység/fejlesztési cél	4. Médiahasználat-Valós és virtuális információk			Órakeret
				6 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.			
A tematikai egység céljai	Saját médiahasználati szokások tanulmányozása. Médiaélmények feldolgozása, önreflexiós készség fejlesztése. A különböző médiumok beazonosítása, tudatosítása. A médiatartalmak közötti választás tudatosságának fejlesztése. Olvasási készség és szókincs fejlesztése médiaszövegekkel.			
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcs. pontok	Taneszközök

<p>A különböző médiumok (pl. könyv, televízió, rádió, internet, film, videojáték) megfigyelése, vizsgálata, összehasonlítása, megadott szempontok (pl. érzékszervekre gyakorolt hatás, eltérő jelhasználat) alapján közvetlen tapasztalat és saját médiaélmények felidézésének segítségével.</p> <p>Az egyes médiumokhoz (pl. könyv, televízió, számítógép) kapcsolódó saját használati szokások (pl. gyakoriság, társas vagy önálló tevékenység), médiaélmények (pl. tetszés, kíváncsiság, rossz élmény) felidézése, kifejezése. Kapcsolódó tapasztalatok, érzések (pl. tetszés, kíváncsiság, félelem) megbeszélése és megjelenítése változatos eszközökkel (pl. rajzolás, festés, bábkészítés, szerepjáték). A megbeszélés eredményeként a valóság és a képzelet megkülönböztetése.</p> <p>Kisgyerekeknek szóló célzottan kommunikációs</p>	<p>-</p> <p>Az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez</p> <p>Valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél.</p>	<p>Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka.</p> <p>Média-alkalmazások.</p> <p>Beszélgetés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Vita.</p> <p>Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban.</p> <p>Önálló vagy csoportos alkotómunka.</p> <p>Játék (szituációs játék, dramatikus játék, kreatív mozgás, színjátás).</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom:</p> <p>A szövegértés szövegtípusnak megfelelő funkciójáról, folyamatáról alkotott ismeret, meggyőződés kialakítása, fejlesztése.</p> <p>Alapvető erkölcsi, esztétikai fogalmak, kategóriák (szép, csúnya, jó, rossz, igaz, hamis).</p> <p>A történetiségen alapuló összefüggések megértése egy szálon futó történekekben.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: Mesék, narratív történetek.</p> <p>Technika és tervezés: egészséges és helyes szabadidős tevékenységek felsorolása, ismertetése, megbeszélése.</p> <p>Etika: Önkifejezés és önbizalom erősítése, önálló gondolkodás, identitástudat fejlesztése.</p>	<p>Tankönyv.</p> <p>Megfelelően kiválasztott képek, fotók, műalkotások, filmek, tv-műsorok, újságok, számítógépes játékok, internetes tartalmak.</p> <p>Egyszerű eszközök: papír, ceruza, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag, olló, ragasztó.</p>
---	--	---	--	---

<p>szándékú mozgóképi megjelenések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése tanári segítséggel, a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás megfigyelésével (pl. szín, képkivágás, hanghatás, szöveg), és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, adott mozgóképi részlet hangulatának érzékeltetése színes kompozícióban).</p> <p>Különböző médiumok (pl. könyv, televízió, film, internet, videojáték) egyszerű példáinak elemzése tanári segítséggel, a valóságos és az elképzelt helyzetek azonosítása céljából.</p>			<p>A fantázia jelentősége, használata, kitalált történet önmagáról (jellemábrázolás), meseszereplők osztályozása: jó-rossz tulajdonságokkal való azonosulási képesség vizsgálata, önmagára vetítése. Önmaga megértése.</p>	
<p>Fogalmak</p>	<p>Állókép, mozgókép, zene, hang, zaj, zörej, csend. Információ, könyv, televízió, film, internet</p>			

Javasolt tevékenység: Online múzeumlátogatások

Tematikai egység/fejlesztési cél	5. Álló- és mozgókép- Kép, hang, történet		Órakeret	
Előzetes tudás	Iskolaérettség.			
A tematikai egység céljai	Médiaélmények feldolgozása, önreflexiós készség fejlesztése. Az érzelemkifejezés képességének a fejlesztése. A figyelmi koncentráció, az érzékelés pontosságának fejlesztése. A médiaszövegek alapvető alkotóelemeinek azonosítása. Annak felismerése, hogy a médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított alkotások (a média konstruált valóság). Részvétel a tanulócsoportban folyó beszélgetésben és vitában. Saját vélemény megfogalmazása.			
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcs. pontok	Taneszközök
Egyszerű (pl. kitalált vagy átélt) cselekmény megjelenítése képekkel (pl. rajzzal, képsorozattal), megfelelő hanghatásokkal (pl. zörejjel, énekhanggal) kiegészítve.	Az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális	Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka. Média-alkalmazások.	Magyar nyelv és irodalom: A szövegértés szövegtípusnak megfelelő funkciójáról, folyamatáról alkotott ismeret, meggyőződés kialakítása, fejlesztése.	Tankönyv. Megfelelően kiválasztott képek, fotók, műalkotások, filmek, tv-műsorok, újságok, számítógépes játékok, internetes tartalmak.

<p>Egyszerű mozgóképi részletek (pl. animációs film, reklámfilm) cselekményének elemzése, és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. időbeli történés képkockáinak rendezése, hang nélkül bemutatott mozgóképi részletek “szinkronizálása”).</p> <p>Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, animációs film : Magyar népmesék, Rófusz Ferenc: A légy) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével.</p> <p>Fotó- vagy rajzsorozat készítése a mindennapok során tapasztalható időbeli változások szemléltetése érdekében (pl. napirend, naplemente, Luca-búza fejlődése).</p> <p>Mozgásillúziót keltő régi papírajátékok megismerése a tapasztalatok felhasználása</p>	<p>közléseket segítséggel értelmez;</p> <p>Időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;</p> <p>Saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;</p> <p>Adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.</p>	<p>Beszélgetés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Vita.</p> <p>Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban.</p> <p>Önálló vagy csoportos alkotómunka.</p> <p>Játék (szituációs játék, dramatikus játék, kreatív mozgás, színjátás).</p>	<p>Alapvető erkölcsi, esztétikai fogalmak, kategóriák (szép, csúnya, jó, rossz, igaz, hamis).</p> <p>A történetiségen alapuló összefüggések megértése egy szálon futó történekb.</p> <p>Összefüggő mondatok alkotása képek, képsorok segítségével, adott vagy választott témáról.</p> <p>Etika: önmaga megértése, mesék kapcsolatrendsze-rének elemzése, mesei szereplők és tulajdonságaik (lent-fönt, jó-rossz).</p> <p>Ének-zene: Emocionális érzékenység fejlesztése.</p> <p>A teljes figyelem kialakításának fejlesztése. Tapasztalat a zenei jelenségekről.</p>	<p>Különböző anyagok, talált tárgyak, anyagok, hulladékok.</p> <p>Egyszerű használati tárgyak.</p> <p>Egyszerű eszközök:</p> <p>papír, ceruza, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag, olló, ragasztó.</p>
---	--	--	--	--

önálló alkotó munkában (pl. "pörgetős mozi").				
Fogalmak	Állókép, mozgókép, zene, emberi hang, zaj, zörej, csend, kifejezés, animációs film, képkocka, képregény, hanghatás, képsorozat.			

Tematikai egység/fejlesztési cél	6. Természetes és mesterséges környezet-Valós és kitalált tárgyak		Órakeret	
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Iskolaérettség.			
A tematikai egység céljai	Téralakító, térrendező képesség fejlesztése. Tapasztalatszerzés a térformálás, térlehatárolás, térszervezés terén. Térérzék fejlesztése nézőpontok változtatásával. Technikai készség fejlesztése. Térbeli tájékozódás képességének fejlesztése.			
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcs. pontok	Taneszközök
	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:-			

<p>Egyszerű természeti- és mesterséges formák elemző-értelmező rajzolása.</p> <p>A készült rajzok leegyszerűsítésével sor- és terüldísz alkotása (megfigyelés utáni értelmező rajz készítése, részletkiemelés, nagyítás, átíró, redukáló motívumtervezés, sablonalakítás kivágással ismétlés sordísz alkotással, terüldísz alakzatba rendezéssel technika: stencilezés, átrajzolás, színezés, nyomtat).</p> <p>Egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával (pl. fonás, szövés, nemezés, gyöngyfűzés, agyagozás).</p> <p>Képi inspiráció alapján (pl. természeti jelenségek, állatok, népművészeti motívumok) egyszerű mintaelem tervezése (pl. átrajzolás, rácsháló, indigó alkalmazása) A tervezés érdekében egyszerű rajzok</p>	<p>Elképzeltek történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábot, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában,</p> <p>Alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;</p> <p>Gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez;</p> <p>Adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;</p> <p>Különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik,</p>	<p>Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka.</p> <p>Média-alkalmazások.</p> <p>Irányított beszélgetés.</p> <p>Elemző beszélgetés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Vita.</p> <p>Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban.</p> <p>Önálló vagy csoportos alkotómunka.</p> <p>Játék (szituációs játék, dramatikus játék, kreatív mozgás, színjátás).</p>	<p>Technika és tervezés: közlekedés, környezetünk.</p> <p>Matematika: Képzeletben történő mozgás. Hajtás, szétvágás síkmetszetek. Objektumok alkotása.</p>	<p>Tankönyv.</p> <p>Megfelelően kiválasztott képek, fotók, szövegek.</p> <p>Számítógép, fényképezőgép, kamera, mobiltelefon.</p> <p>Papír, ceruza, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag, olló, ragasztó.</p>
--	---	---	--	--

<p>készítése és szöveges magyarázata.</p> <p>Elképzelt, mesebeli tárgyak (pl. mindenkit megtáncoltató hangszer, láthatatlanná tevő ékszer, háromléltű jármű) tervezése és létrehozása választott egyszerű anyagokból (pl. papírpép, karton, hurkapálca, textil, gumi).</p> <p>Dramatikus játék céljára ujjbáb, síkbáb, kellék (pl. varázspálca, "rámás csizma", "kőleves") jelmezelem (pl. kalap, maszk, kötény), díszlet tervezése és elkészítése természetes vagy mesterséges/újrahasznosítható anyagokból (pl. textil, fonal, papír vagy műanyag hulladék, természetben talált anyagok) csoportmunkában is.</p>	<p>szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.</p>			
--	--	--	--	--

Fogalmak	Tér, forma, funkció, méret, arány, lépték, nézet, takarás. Hagyomány, kézműves technika, díszítés, minta, öltözék
-----------------	---

Tematikai egység/fejlesztési cél	7. Természetes és mesterséges környezet-Közvetlen környezetünk			Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Iskolaérettség.			
A tematikai egység céljai	Tárgyalkotó vizuális, esztétikai és manipulatív képességek fejlesztése. A tárgykészítés folyamatainak, gondolkodásmódjának megtapasztalása. Forma és funkció összefüggés, formaérzék fejlesztése. Megfigyelőképesség fejlesztése (a munkafázisok megfigyelése). A gondos kivitelezés, különböző anyagok, eljárások, személyes tapasztaláson alapuló megismerése. Egyszerű kézműves technikák megfigyelése, rekonstruálása. Jeles napok szokásainak és tárgyi kellékeinek megismerése.			
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelés-oktatási szakasz végére:	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcs. pontok	Taneszközök
A közvetlen környezet elemeinek és épülettípusainak (utca, tér, műemlék, nevezetes épület) összegyűjtése és életszerű megfigyelése, adott helyszínen vagy emlékezetből, megfigyelési szempontok szerinti megörökítése különböző technikákkal (pl.	Egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában	Beszélgetés. Elemző beszélgetés. Szemléltetés. Megfigyelés.	Anyagismeret. Ének-zene: Népzene énekléssel, ritmikus	Tankönyv. Használati tárgyak. Animációs filmek, mesék.

<p>rajzolás, festés, mintázás, montázs).</p> <p>A közvetlen környezet különböző méretű tereinek (pl. utca, játszótér, buszmegálló, saját szoba, éléskamra, fiók) megfigyelése és leírása különböző szempontok szerint (pl. zajok, szagok, színek, funkciók, rendezettség) és a tapasztalatok felhasználásával a tér áttervezése a tér jellemzőinek, stílusának vagy hangulatának megváltoztatása érdekében, csoportmunkában is. A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és magyarázata.</p>	<p>Saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;</p> <p>Képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;</p> <p>Adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;</p> <p>Saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;</p> <p>Különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.</p>	<p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban.</p> <p>Önálló vagy csoportos alkotómunka.</p> <p>Játék (szituációs játék, dramatikus játék, kreatív mozgás, színjátékozás).</p>	<p>mozgással, néptáncal. Hangszerek.</p> <p>Technika és tervezés: eszközhasználat.</p> <p>Etika: valóság és képzelet.</p> <p>Matematika: objektumok alkotása.</p>	<p>Számítógép, fényképező-gép, kamera, mobiltelefon.</p> <p>Papír, ceruza, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag, olló, ragasztó.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Tárgytervezés, forma, funkció, alkalmazkodás, díszítés, öltözék-kiegészítő.,építészet, műemlék, műemlékvédelem</p>			

2. évfolyam

Tematikai egység/fejlesztési cél	1.Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat		Órakeret: Horizontálisan beépül a többi témakörbe	
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Minőségek, méretviszonyok, irányok, arányok felismerése és használata. Színek érzelmkifejező, hangulati és díszítő hatásainak felismerése. Kontrasztok felismerése.			
A tematikai egység céljai	Az érzékelés finomítása. Különböző észlelési tapasztalatok, modalitások (látás, hallás, tapintás, szaglás, ízlelés) áttétele, „fordítása”. Saját élmények feldolgozása, vizuális megjelenítése és a kifejezőképesség fejlesztése a mondanivaló kifejezésének érdekében történő eszköz megválasztásával. Közvetlen élmény képi és téri megjelenítése. Színtapasztalatok gazdagítása, színismeretek bővítése. Színérzék fejlesztése. Színdifferenciáló képesség fejlesztése. Természeti látványok hangulatának visszaadása. Téralkotó és térábrázoló képesség fejlesztése játéktárgyakkal, térbeli manipulációval.			
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcs. pontok	Tananyagok
- Különböző érzékszervi tapasztalatok (pl.: szaglás, hallás, tapintás, látás) élményszerű feldolgozása alapján, egyszerű következtetések megfogalmazása és az élmények, kialakult érzések	Az első két évfolyam fejlesztési folyamatát végigkísérő, rendre ismétlődő fejlesztési feladatokhoz óraszám nem rendelhető, mert azokat a tanulói tevékenységformákat és típusokat tartalmazza, melyek, egyrészt az óvoda-iskola átmenetét szolgálják a kezdő szakaszban, és az esetleg fennálló hátrányok leküzdésére	Beszélgetés. Szemléltetés. Kérdve kifejtés. Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban. Játék (érezkelő, asszociációs, kreatív mozgás). Séta, kirándulás. Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka. Mesélés. Szerepjáték.	Magyar nyelv és irodalom: Figyelem a beszélgetőtársra. Szöveg üzenetének, érzelmi tartalmának megértése. Ének-zene: emberi hang, tárgyak hangja, zörejek megkülönböztetése hangerő, hangsín, ritmus szerint. Kísérletek oldatokkal, fényvel, hővel.	Különböző anyagok. Egyszerű használati tárgyak. Gyűjtött természeti formák. Egyszerű eszközök: papír, ceruza, zsírkréta, filctoll, vízfesték,

<p>vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl.: rajz, festés, mintázás, építés/konstruálás, tárgyalkotás).</p> <p>- A tanulás során felmerülő helyzetekben valós környezeti jellemzők (pl.: tankönyvi ábra, saját vagy társak rajza) célirányos megfigyelése, és a tapasztalatok szöveges megfogalmazása a látott információk pontos leírása és feldolgozása érdekében.</p> <p>– Közvetlen megfigyelések útján szerzett konkrét vizuális tapasztalatok (pl.:</p>	<p>szolgálnak, másrészt a fejlesztés érdekében rendre meg kell, hogy jelenjenek a legtöbb ajánlott feladattípusban, noha legtöbb esetben nem képeznek önálló produktumot.</p> <p>–) alapján vizuális jellemzők kiválasztása, csoportosítása, megnevezése (pl. legsötétebb szín, legnagyobb forma, a kép jobb oldalán elhelyezkedő figura), és az érzékszervi tapasztalatok következetes felhasználása az alkotómunka során.</p> <p>Megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak gyűjtése, megfigyelése, és a megfigyelések alapján a tárgyak pontos leírása és változatos vizuális megjelenítése játékos feladatokban.</p>		<p>Etika: én magam, szűkebb környezetem.</p> <p>Matematika: változás kiemelése, az időbeliség megértése.</p>	<p>tempera, gyurma, agyag...</p>
---	--	--	--	----------------------------------

<p>nagyság, felület, méret, irány, mennyiség, anyagszerűség, elhelyezkedés) alapján vizuális jellemzők kiválasztása, csoportosítása, megnevezése (pl. legsötétebb szín, legnagyobb forma, a kép jobb oldalán elhelyezkedő figura), és az érzékszervi tapasztalatok következetes felhasználása az alkotómunka során.</p> <p>Megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak gyűjtése, megfigyelése, és a megfigyelések alapján a tárgyak pontos leírása és változatos vizuális megjelenítése játékos feladatokban.</p>				
---	--	--	--	--

<p>A közvetlen környezetben található tárgyak, jelenségek minőségének (pl. illat, hang, zene, szín, fény, felület, méret, mozgás, helyzet, súly) megtapasztalása különböző játékos feladatok során, a célzott élménygyűjtés és vizuális megjelenítés (pl. festés, rajzolás, kollázs, mintázás, makettezés) érdekében, a vizuális nyelv alapvető elemeinek játékos használatával.</p>				
<p>Fogalmak</p>	<p>Érzékelés, önkifejezés, pont, vonal, folt, forma, tónus, szín, mintázat, felület, sík, tér, grafikai és plasztikai eljárás, kompozíció, méret, irány, szín, képelem.</p>			

<p>Tematikai egység/fejlesztési cél</p>	<p>2. Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények</p>	<p>Órakeret 28 óra</p>
--	--	-----------------------------------

Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Minőségek, méretviszonyok, irányok, arányok felismerése és használata. Színek érzelmkifejező, hangulati és díszítő hatásainak felismerése. Kontrasztok felismerése.			
A tematikai egység céljai	Az illusztráció elemi fogalmának megértése, illusztráció készítése. Képpalkotó- és kifejező képesség fejlesztése. Komponáló képesség fejlesztése a kiemelés eszközeivel. Vizuális fantázia (képzelőerő) fejlesztése. Asszociációs készség, képzetársítási készség fejlesztése. Plasztikai érzék fejlesztése. Plasztikai minőségek sokféleségének megtapasztalása. Plasztikai kifejezőképesség fejlesztése. Formaérzék, karakterérzék fejlesztése.			
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcs. pontok	Taneszközök
	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:			
- Elképzelt vagy hallott történetek, rövid szövegek, irodalmi (pl. mese, vers) vagy zenei élmények (gyermekdal, gyermekjáték, mondóka) különböző részleteinek vizuális bemutatása a saját ötletek megjelenítése érdekében, különböző eszközökkel síkban és térben (pl. színes rajz, festmény, nyomat, kollázs, plasztika, makett, tabló), és a kitalált vizuális ötletek szöveges	Egyszerű térviszonyok (előttem-mögöttem, jobbra-balra, bent-kint, felettem-alattam) megfigyelése, leírása és egyszerű vizuális megjelenítése szabadkézi rajzban és festéssel. Téri helyzetek és a takarás jelenségének megfigyelése és megjelenítése különböző eszközökkel (pl. verbálisan, rajzban, szerepjátékkal). Ábrázolás különleges nézőpontból (belülről, fentről, alulról) a fantázia és a megfigyelés révén • élmények, elképzelt vagy hallott történetek,	Mesélés. Szerepjáték. Beszélgetés. Szemléltetés. Megfigyelés. Kérdve kifejtés. Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban. Játék (érzékelő, asszociációs, kreatív mozgás). Séta, kirándulás. Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka. Önálló vagy csoportos alkotómunka.	Magyar nyelv és irodalom: Élmények, tartalmak felidézése. Szép könyvek. Ének-zene: Cselekményes dalanyag, dramatizált előadás. Ritmus, hangszín, hangmagasság, zene és zörej. Etika: Közösségek. A mesevilág	Tankönyv. Egyszerű használati tárgyak. Gyűjtött természeti formák. Egyszerű eszközök: papír, ceruza, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag, olló, ragasztó.

<p>magyarázatával (Illusztráció síkban, vagy térben) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Réber László, Reich Károly, Henzelmann Emma, Sajdik Ferenc illusztrációi.</p> <p>Saját kitalált történet elmesélése, és a történet néhány fontosabb jelenetének többalakos vizuális megjelenítése tetszőleges eszközökkel</p> <ul style="list-style-type: none"> – Képek, vizuális műalkotások átértelmezése (emberábrázolás, differenciált arcábrázolás, térábrázolási képesség fejlesztése Szemléltetésre ajánlott képanyag: Szentkorona zománcképei, Szent László legendák, XI-XII. századi freskók, Csontváry Kosztká Tivadar tájképei. – Személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képalkotásban (kifejező képalkotás, kifejező jellegű plasztikus alkotás) Munkácsy Mihály: Ásító inas, Mednyánszky László: Verekedés után, E. Delacroix: Vihartól megrémült ló. – Adott érzelmi állapot (pl. boldogság, rémület, 	<p>szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi; <p>egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza</p> <p>-saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza</p> <ul style="list-style-type: none"> • a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában; 		<p>szereplői. Mese és valóság. Matematika: Képi emlékezés, részletek felidézése. Nézőpontok. Mozgatás. Síkmetaszetek képzeletben.</p>	<p>Megfelelően kiválasztott képek, fotók, műalkotások szemléltetésre. Mesekönyv, mesefilm.</p>
---	--	--	---	--

<p>tanácstalanság) kifejezése arcjátékkal és gesztusokkal, az érzelmek kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében. A tapasztalatok felhasználása egyszerű vizuális megjelenítés során (emberábrázolás, differenciált arc ábrázolás, kézábrázolás) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Anna Margit: Rémület, Rembrandt és Saskia, Paul Klee: Önarckép, Leonardo da Vinci: Mona Lisa, Modigliani portréképei.</p> <p>– Olvasmány- vagy zenei élményhez a jelentést vagy hangulatot erősítő vizuális illusztráció készítése választott technikával, és az elkészült alkotás szöveges magyarázatával.</p> <p>– Magyar népmesékhez, népi mondókákhoz, népdalokhoz vizuális illusztráció készítése hagyományos, ember- vagy állatábrázolást is megjelenítő népművészeti alkotások (karcolozott, faragott</p>	<ul style="list-style-type: none"> • saját és mások érzelmeit, hangulatait segítségével megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti; • korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt; • azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja; • valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátsszik, elmesél; <p>adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.</p>			
--	---	--	--	--

<p>pasztorművészeti tárgyak) stíluselemeinek felhasználásával.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tanult irodalmi, zenei élmények, és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése síkban (pl. rajz, festés, vegyes technika) és térben egyszerű eszközök felhasználásával (pl. drapéria, kartondoboz, paraván, osztályterem átrendezése) csoportmunkában is. – Mozgásélmények (pl. tánc, csoportos játék, körjáték, körtánc) vizuális átírása (pl. vonalakkal, foltokkal, színekkel). 				
Fogalmak	Illusztráció, kompozíció, kiemelés, karakteres forma, festészet, szobrászat, fotó, műalkotás, reprodukció, idő, történet, szereplő, helyszín, vizuális jellemzők, karakter, vizuális technikák, népművészeti technikák, faragás			
Tematikai egység/fejlesztési cél	3. Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben			Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. A közvetlen környezet és a személyes tárgyak, taneszközök vizuális jelzéseinek alkalmazása.			

A tematikai egység céljai	Megfigyelőképesség fejlesztése. Vizuális kommunikációs képesség fejlesztése. Képolvasással történő információszerzés, képi jelek, vizuális szimbólumok olvasása és létrehozása. Ábraolvasási és értelmezési készség fejlesztése. Redukciós képesség fejlesztése. A vizuális nyelv elemeinek, pont, vonal, folt, szín megismerése és tudatos használata, szerepük felismerése a képalkotásban. Vonalas jellegű, foltszerű előadásmód. Méretkülönbségek felismerése, a léptékváltás alapjai.			
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcs. pontok	Taneszközök
<p>– A tanulás során felmerülő helyzetekben tanítási egységekhez, és egyéb tantárgyi tartalmakhoz a tanulást vagy megértést segítő egyszerű ábra (pl. számegyenes, betűsablón, szóképek) és eszköz (pl. tábló, makett, társasjáték) készítése, személyes célok érvényesítésével.</p> <p>– Kisgyerekeknek szóló könyvborítók, füzetek, hirdetések üzenetének elemzése tanári segítséggel, és a tapasztalatok felhasználása egyszerű tervezési feladatokban (pl. plakát, névtábla, utcatábla,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában; • a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik; • az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez; • egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer; • adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában; 	<p>Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka. Önálló vagy csoportos alkotómunka. Játék (szituációs játék, dramatikus játék, társasjáték, kreatív mozgás).</p>	<p>Matematika: tájékozódás térben, síkban, a tájékozódást segítő viszonyok.</p> <p>Technika és tervezés: jelzőtáblák.</p>	<p>Tankönyv. Különböző anyagok, talált tárgyak, anyagok, hulladékok. Egyszerű használati tárgyak. Gyűjtött természeti formák. Egyszerű eszközök: papír, ceruza, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag, olló, ragasztó.</p>

<p>hátszámtábla készítése, füzetborító, csomagolópapír, meghívó tervezése).</p> <p>– Közvetlen környezetében található jelek, jelzések (pl. útjelzés, közlekedési jelzés, piktogram, zenei kotta) gyűjtése, értelmezése tanítói segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. rajzolt közlekedési terepasztal és annak kiegészítése térbeli közlekedési táblákkal).</p> <p>– Iskolai életében megjelenő szabályok kapcsán piktogramokat, rajzi jeleket alkot. Véleményt formál társai piktogramterveinek érthetőségével kapcsolatban.</p> <p>– Magyar nemzeti szimbólumok gyűjtése (pl. államcímer, nemzeti zászló, Szent Korona, Kossuth-címer, '56-os lyukas zászló) és a szimbolikus elemek felhasználása az alkotó munka során (pl. tárgyalás)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pontosan ismeri államcímerünk és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit <p>Jeltervezés, jelalkotás.</p> <p>A mindennapokban használt jelek, jelzések gyűjtése, válogatása, csoportosítása közlés funkciója szerint (pl. tiltás, irányítás).</p> <p>Történet, esemény rövid képsorainak értelmezése (pl. szöveg nélküli képregény történetének elmesélése; fotók sorba rendezése).</p> <p>Egyszerű magyarázó ábrázolás és szöveges magyarázat alapján műveletek elvégzése (pl. origami készítésének lépései).</p> <p>Az emberi gesztusok, mozdulatok értelmezése játékokban.</p>			<p>Képek, fotók, jelek, piktogramok szemléltetésre.</p>
---	---	--	--	---

<p>díszítményeként: huszárcsákó, párta).</p> <p>– Magyar népi díszítőművészet jelkészletének gyűjtése, kísérletezés a szimbólumok értelmezésével (tulipán, nap, madármotívum, kígyó stb.), tanítói segítséggel, egyénileg, vagy csoportban.</p> <p>Jeltervezés, jelalkotás változatos méretben (pl. apró pecsét, tábla) Környezetünkben található jelek, jelzések (pl. jelzőlámpa, térkép, alaprajz, közlekedési tábla, cégér, piktogram, embléma, szimbólum, zászló, márkajelzés, logo) összegyűjtése játékos feladatok létrehozásának céljából (pl. valós és virtuális társasjáték, dramatikus játék, kincsvadászat).</p>				
<p>Fogalmak</p>	<p>Modell, látvány, jelalkotás, piktogram, embléma, térkép, alaprajz, cégér, szimbólum, , lépték, jel, jelzés, vizuális üzenet, hirdetés, leegyszerűsítés, változat, díszítőmotívum,</p>			
<p>Tematikai egység/fejlesztési cél</p>	<p>4. Médiahasználat – Valós és virtuális információk</p>			<p>Órakeret 6 óra</p>

Előzetes tudás	Az egyes médiumok azonosítása. Médiaélmények felidézése, verbalizálása.			
A tematikai egység céljai	Saját médiahasználati szokások tanulmányozása. Médiaélmények feldolgozása, önreflexiós készség fejlesztése. A különböző médiumok beazonosítása, tudatosítása. A médiatartalmak közötti választás tudatosságának fejlesztése. Olvasási készség és szókincs fejlesztése médiaszövegekkel.			
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcs. pontok	Taneszközök
<ul style="list-style-type: none"> – Régi magyar reklámok (pl. “Hurka Gyurka”, “Ezt nem lehet megunni”, “Bontott csirke”, “Forgó morgó” stb.) megnézéséhez. – kapcsolódó tapasztalatok, érzések (pl. tetszés, kíváncsiság, félelem) megbeszélése és megjelenítése változatos eszközökkel (pl. rajzolás, festés, bábkészítés, szerepjáték). A megbeszélés eredményeként a valóság és a képzelet megkülönböztetése. – Kisgyerekeknek szóló célzottan kommunikációs szándékú mozgóképi megjelenések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése tanári segítséggel, a 	<ul style="list-style-type: none"> • saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít; • az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez; • adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít; • valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél. 	<p>Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka. Média-alkalmazások. Beszélgetés. Szemléltetés. Megfigyelés. Kérdve kifejtés. Vita. Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban. Önálló vagy csoportos alkotómunka. Játék (szituációs játék, dramatikus játék, kreatív mozgás, színjátás).</p>		<p>Tankönyv. Megfelelően kiválasztott képek, fotók, műalkotások, filmek, tv-műsorok, újságok, számítógépes játékok, internetes tartalmak. Egyszerű eszközök: papír, ceruza, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag, olló, ragasztó.</p>

<p>kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás megfigyelésével (pl. szín, képkivágás, hanghatás, szöveg), és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, adott mozgóképi részlet hangulatának érzékeltetése színes kompozícióban).</p> <p>– Különböző médiumok (pl. könyv, televízió, film, internet, videojáték) egyszerű példáinak elemzése tanári segítséggel, a valóságos és az elképzelt helyzetek azonosítása céljából.</p> <p>A különböző médiumok (pl. könyv, televízió, rádió, internet, film, videojáték) megfigyelése, vizsgálata, összehasonlítása, megadott szempontok (pl. érzékszervekre gyakorolt hatás, eltérő jelhasználat) alapján közvetlen tapasztalat és saját médiaélmények felidézésének segítségével.</p> <p>Az egyes médiumokhoz (pl. könyv,</p>				
--	--	--	--	--

<p>televízió, számítógép) kapcsolódó saját használati szokások (pl. gyakoriság, társas vagy önálló tevékenység), médiaélmények (pl. tetszés, kíváncsiság, rossz élmény) felidézése, kifejezése és megjelenítése szóban, vizuálisan (pl. rajzolás, bábkészítés) vagy szerepjátékkal.</p> <p>Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott/felolvasott szöveghez és a levetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és feldolgozása (pl. rajzzal, montázskészítéssel).</p>				
Fogalmak	<p>Állókép, mozgókép, zene, emberi hang, zaj, zörej, csend, információ, mozgókép, könyv, televízió, film, internet</p>			
Tematikai egység/fejlesztési cél	5. Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet			Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	<p>Az egyes médiumok azonosítása. Médiaélmények felidézése, verbalizálása.</p>			
A tematikai egység céljai	<p>Médiaélmények feldolgozása, önreflexiós készség fejlesztése. Az érzelmkifejezés képességének a fejlesztése. A figyelmi koncentráció, az érzékelés pontosságának fejlesztése. A médiaszövegek alapvető alkotóelemeinek azonosítása. Annak felismerése, hogy a médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított alkotások (a média konstruált valóság). Részvétel a tanulócsoportban folyó beszélgetésben és vitában. Saját vélemény megfogalmazása.</p>			

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcs. pontok	Taneszközök
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű mozgóképi részletek (pl. animációs film, reklámfilm) cselekményének elemzése, és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. időbeli történés képkockáinak rendezése, hang nélkül bemutatott mozgóképi részletek “szinkronizálása”). – Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, animációs film : Magyar népmesék, Rófusz Ferenc: A légy) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével. – Fotó- vagy rajzszorozat készítése a mindennapok során tapasztalható időbeli változások szemléltetése érdekében (pl. napirend, 	<ul style="list-style-type: none"> • az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében; • adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít; • az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez; • időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjeleníti; • saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti; <p>adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez</p>	<p>Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka. Média-alkalmazások. Beszélgetés. Szemléltetés. Megfigyelés. Kérdve kifejtés. Vita. Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban. Önálló vagy csoportos alkotómunka. Játék (szituációs játék, dramatikus játék, kreatív mozgás, színjátás).</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: A szövegértés szövegtípusnak megfelelő funkciójáról, folyamatáról alkotott ismeret, meggyőződés kialakítása, fejlesztése. Alapvető erkölcsi, esztétikai fogalmak, kategóriák (szép, csúnya, jó, rossz, igaz, hamis). A történetiségen alapuló összefüggések megértése egy szalon futó történekből. Összefüggő mondatok alkotása képek, képsorok</p>	<p>Tankönyv. Megfelelően kiválasztott képek, fotók, műalkotások, filmek, tv-műsorok, újságok, számítógépes játékok, internetes tartalmak. Különböző anyagok, talált tárgyak, anyagok, hulladékok. Egyszerű használati tárgyak. Egyszerű eszközök: papír, ceruza, zsírkréta, filctoll, vízfesték,</p>

<p>naplemente, Luca-búza fejlődése).</p> <p>– Mozgásillúziót keltő régi papírjátékok megismerése a tapasztalatok felhasználása önálló alkotó munkában (pl. “pörgetős mozi”).</p> <p>Egyszerű (pl. kitalált vagy átélt) cselekmény megjelenítése képekkel (pl. rajzzal, képsorozattal), megfelelő hanghatásokkal (pl. zörejjel, énekhanggal) kiegészítve.</p>			<p>segítségével, adott vagy választott témáról.</p> <p>Etika:önmaga megértése, mesék kapcsolatrendszerének elemzése, mesei szereplők és tulajdonságaik (lent-fönt, jó-rossz).</p> <p>Ének-zene: Emocionális érzékenység fejlesztése.</p> <p>A teljes figyelem kialakításának fejlesztése.</p> <p>Tapasztalat a zenei jelenségekről.</p>	<p>tempera, gyurma, agyag, olló, ragasztó. Számítógép,</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Állókép, mozgókép, zene, emberi hang, zaj, zörej, csend, animációs film, képkocka, képregény, hanghatás, képsorozat</p>			

Tematikai egység/fejlesztési cél	6. Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak			Órakeret
				10 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Minőségek, méretviszonyok, irányok, arányok, téri helyzetek, rész-egész viszony felismerése.			
A tematikai egység céljai	Téralakító, térrendező képesség fejlesztése. Tapasztalatszerzés a térformálás, térlehatárolás, térszervezés terén. Térérzék fejlesztése nézőpontok változtatásával. Technikai készség fejlesztése. Térbeli tájékozódás képességének fejlesztése.			
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcs. pontok	Taneszközök
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű természeti- és mesterséges formák elemző-értelmező rajzolása. – A készült rajzok leegyszerűsítésével sor- és terüldísz alkotása (megfigyelés utáni értelmző rajz készítése, részletkiemelés, nagyítás, átíró, redukáló motívumtervezés, sablonalakítás kivágással ismétlés sordísz alkotással, terüldísz alakzatba rendezéssel technika: stencilezés, átrajzolás, színezés, nyomat). 	<ul style="list-style-type: none"> • elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; • alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz; • gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez; • adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző 	<p>Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka. Média-alkalmazások. Irányított beszélgetés. Elemző beszélgetés. Szemléltetés. Megfigyelés. Kérdve kifejtés. Vita. Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban. Önálló vagy csoportos alkotómunka.</p> <p>Játék (szituációs játék, dramatikus játék, kreatív mozgás, színjátás).</p>	<p>Matematika: Képzeletben történő mozgatás. Hajtás, szétvágás síkmetszetek. Objektumok alkotása.</p>	<p>Tankönyv. Megfelelően kiválasztott képek, fotók, szövegek. Számítógép, fényképezőgép, kamera, mobiltelefon. Papír, ceruza, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag, olló, ragasztó.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával (pl. fonás, szövés, nemezés, gyöngyfűzés, agyagozás). – Képi inspiráció alapján (pl. természeti jelenségek, állatok, népművészeti motívumok) egyszerű mintaelem tervezése (pl. átrajzolás, rácsháló, indigó alkalmazása) A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata. – Elképzelt, mesebeli tárgyak (pl. mindenkit megtáncoltató hangszer, láthatatlanná tevő ékszer, hároméltű jármű) tervezése és létrehozása választott egyszerű anyagokból (pl. papírpép, karton, hurkapálca, textil, gumi). – Dramatikus játék céljára ujjbáb, síkbáb, kellék (pl. varázspálca, 	<p>technikáit egyénileg és csoportmunkában;</p> <ul style="list-style-type: none"> • különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál. 			
---	---	--	--	--

<p>“rámás csizma”, “köleves”) jelmezelem (pl. kalap, maszk, kötény), díszlet tervezése és elkészítése természetes vagy mesterséges/újrahasznosítható anyagokból (pl. textil, fonal, papír vagy műanyag hulladék, természetben talált anyagok) csoportmunkában is.</p> <p>– Gyerekcsoport által ismert mese alapján vár, kastély konstruálása (pl. egyszerű konstruálás papírhengerek összeépítésével, festésével, ajtók, ablakok, ajtók kivágásával, rajzolt szereplőkkel való kiegészítéssel)</p> <p>Szemléltetésre ajánlott képanyag: Márkus Géza: Cifra palota, Kecskemét, magyar várak képei.</p>				
<p>Fogalmak</p>	<p>Téralkotás, térformálás, térlehatárolás, térszervezés, formarend, méretarány, léptékváltás, funkció, hagyomány, kézműves technika, díszítés, minta, öltözék.</p>			

Tematikai egység/fejlesztési cél	7. Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk			Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Minőségek, méretviszonyok, irányok, arányok, téri helyzetek, rész-egész viszony felismerése.			
A tematikai egység céljai	Tárgyalkotó vizuális, esztétikai és manipulatív képességek fejlesztése. A tárgykészítés folyamatainak, gondolkodásmódjának megtapasztalása. Forma és funkció összefüggés, formaérzék fejlesztése. Megfigyelőképesség fejlesztése (a munkafázisok megfigyelése). A gondos kivitelezés, különböző anyagok, eljárások, személyes tapasztaláson alapuló megismerése. Egyszerű kézműves technikák megfigyelése, rekonstruálása. Jeles napok szokásainak és tárgyi kellékeinek megismerése.			
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcs. pontok	Taneszközök
<ul style="list-style-type: none"> – A közvetlen környezet elemeinek és épülettípusainak (utca, tér, műemlék, nevezetes épület) összegyűjtése és életszerű megfigyelése, adott helyszínen vagy emlékezetből, megfigyelési szempontok szerinti megörökítése különböző technikákkal (pl. rajzolás, festés, mintázás, montázs). – A közvetlen környezet különböző méretű tereinek (pl. utca, játszótér, 	<ul style="list-style-type: none"> • egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza; • saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; • képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; • adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző 	<p>Beszélgetés. Elemező beszélgetés. Szemléltetés. Megfigyelés. Kérdve kifejtés. Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban. Önálló vagy csoportos alkotómunka. Játék (szituációs játék, dramatikus játék, kreatív mozgás, színjátás).</p>	<p>Ének-zene: Népzene énekléssel, ritmikus mozgással, néptáncsal. Hangszerek. Technika és tervezés: eszközhasználat. Etika: valóság és képzelet. Matematika: objektumok alkotása.</p>	<p>Tankönyv. Használati tárgyak. Animációs filmek, mesék. Számítógép, fényképezőgép, kamera, mobiltelefon. Papír, ceruza, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag, olló, ragasztó.</p>

<p>buszmegálló, saját szoba, éléskamra, fiók) megfigyelése és leírása különböző szempontok szerint (pl. zajok, szagok, színek, funkciók, rendezettség) és a tapasztalatok felhasználásával a tér áttervezése a tér jellemzőinek, stílusának vagy hangulatának megváltoztatása érdekében, csoportmunkában is. A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata.</p> <p>– A közvetlen környezet épített/tervezett elemeinek és épülettípusainak összegyűjtése (pl. park, iskola, vegyesbolt, templom, bisztró, víztorony, szeméthyűjtő sziget) és vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, montázs, talált tárgy</p>	<p>technikáit egyénileg és csoportmunkában;</p> <ul style="list-style-type: none"> • saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít; • különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál. 			
--	---	--	--	--

<p>átalakítás, makett). A gyűjtés segítségével a szűkebb lakóhely választott részletének makettezése vagy megépítése egyszerű anyagokból, a tér játékos bemutatása érdekében, csoportmunkában is.</p> <p>– Helyi múzeum, kiállítás, helytörténeti gyűjtemény, tájház látogatása, azzal kapcsolatos ismeretszerzés alapján élményszerű vizuális megjelenítés.</p>				
<p>Fogalmak</p>	<p>Tárgytervezés, formatervezés, forma, funkció, alkalmazkodás, díszítés, iparművészet, design, építészet, műemlék, műemlékvédelem.</p>			

<p>A továbbhaladás feltételei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>Képzelőerő, belső képalkotás fejlődése. Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése. Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével. A felszerelés önálló rendben tartása. A közvetlen környezet megfigyelése és értelmezése. A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása. Téralkotó feladatok során a személyes térbeli szükségletek felismerése.</p>
--	---

	<p>Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlézése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára.</p> <p>A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése.</p> <p>Látványok, műalkotások néhány perces szemlézése.</p> <p>Médiumok azonosítása, igény kialakítása a médiahasználat során a tudatosabb választásra, illetve reflektív médiahasználat.</p> <p>A médiaszövegek néhány elemi kódjának a (kép, hang, cselekmény) azonosítása, illetve ezzel kapcsolatos egyszerű összefüggések felismerése (pl. médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított tartalmak, kreatív kifejező eszközöket használnak, amelyek befolyásolják azok hatását).</p> <p>A személyes kommunikáció és a közvetett kommunikáció közötti alapvető különbségek felismerése.</p> <p>Az életkorhoz igazodó internetes tevékenységek gyakorlása és az abban rejlő veszélyek felismerése.</p> <p>Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.</p>
--	--

3–4. évfolyam

Ebben az iskolaszakaszban is kiemelt fontosságú az örömteli, motivált alkotói energiák fenntartása, melyet a változatos, élményalapú feladatok rendszerében, a gyerekek személyes érdeklődését figyelemmel kísérő és azt elfogadó, differenciált feladatkiadással, személyre szabott, formáló-segítő értékeléssel és figyelemmel érhetünk el. A gyerekek rajzolási, ábrázolási képességeinek fejlődése saját rajzi sémáik változásában követhető nyomon. A fejlesztés érdekében a sématorést elősegítő, változatos, jól szemléltetett feladatokat kell a tanulócsoporthoz alapos ismeretük birtokában terveznünk. Az emberábrázolás, arcábrázolás a gyerekek között kialakult baráti körökben, egymás rajzi szokásainak eltanulásával is változik. A tér megjelenítésére alkalmazott ábrázolási sémák változására ugyanígy hatással van a gyerek környezetében élő idősebb testvér, a rajzolni tudó szülő is.-A vizuális műveltség megalapozásának jelentős állomása ez az időszak, amikor az érzékszerveik segítségével a környezet jelenségeinek a lehető legpontosabb megfigyelése zajlik. Ekkor fejleszhető leginkább a hétköznapi és a művészi vizuális közlések közötti azonosságok és különbségek felismerése és rendszerezése az életkornak megfelelő szinten.

Az adott korosztály mindennapi digitális eszközfelhasználó. Ezért fontos a digitális képkészítés lehetőségeivel, a gyerek környezetében egyre hangsúlyosabbá váló médiajelenségekkel iskolai keretek között zajló foglalkozás is. A valós anyagokhoz és eszközökhöz kötött alkotás motiválása, segítése, kiemelt tanítói feladat. A 3-4. évfolyam tanulói egyre inkább képesek tanulópartnereik alkotásait értékelni. Fontos, hogy ez a képesség saját munkájuk értékelésében is megmutatkozzon, értéknek tekintsék a befejezett, kész alkotás létrehozását.

3–4. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 102 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	36
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	12
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	12
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	10
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	16
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	16
Összes óraszám:	102

3.évfolyam

Témakör	1. Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények			Órakeret 24 óra
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<ul style="list-style-type: none"> Tanult mesék, mondák vagy zeneművek valós vagy kitalált szereplőinek (pl. lovag, Mátyás király, molnárlegény, komámasszony, "árgyélus kismadár", Hüvelyk Matyi) megformálása síkban vagy térben (pl. festmény, kollázs, papírmasé maszk, újrahasznosítható anyagokból báb), a szereplők illusztratív bemutatása vagy dramatikus feldolgozása érdekében csoportmunkában is 	<ul style="list-style-type: none"> Élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít; korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt; rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, 	Beszélgetés Szemléltetés Megfigyelés Kérdve Kifejtés Bemutatás Feladatmegoldás, alkotómunka egyénileg vagy kiscsoportban Projekt Szerepjáték	-Matematika: mennyiségi tulajdonságok, becslés, összehasonlítás, viszonyítás. - Magyar nyelv és irodalom: gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése. A mindennapi konfliktusok feldolgozása drámajátékkal	Tankönyv Számítógép Fényképezőgép, kamera, mobiltelefon Papír és egyéb anyagok, ceruza, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag, olló, ragasztó

(Emberábrázolás, differenciált arc- és kézábrázolás fejlesztése) .

- Mesék, gyermekirodalmi alkotások (pl. Magyar népmesék, Vuk, Pinokkió) és azok filmes vagy színházi adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott szöveghez és a vetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és vizuális feldolgozása különböző eszközökkel (pl. rajz, festés, montázs).
- Korábban megismert és feldolgozott szövegekhez, zeneművekhez (pl. gyermekregény, tananyagrészlet, népdal, mondóka) illusztráció készítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, fotó, plasztika) a munkák szöveges értelmezésével.
- Saját irodalmi és filmes élményekből származó szereplők jellemzőinek, érzelmeinek, karakterének (pl. gesztusok, viselkedés,

épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;

- valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti.
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;

öltözék, személyes tárgyak) megfigyelése és feldolgozása különböző játékos (pl. dramatikus, vizuális) feladatokban a karakter és a jellemzők tudatosítása érdekében, és a tapasztalatok közös megbeszélésével.

- Magyar népmesék, népballadák illusztratív megjelenítése jellegzetes magyar népviseleti elemek megfigyeléseinek felhasználásával

- Saját személyes történetek bemutatása érdekében valós hely, helyszín (pl. nagyszülők nyaralója, a település parkja, tópart, erdő, vegyesbolt, uszoda) megjelenítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. kollázs, vegyes technika, kréta, nyomat, mintázás, makett).

Fogalmak

figurális alkotás, portré, képmező, kompozíció, karakter, hangulat, kollázs, montázs, képregény, fikció, lényegkiemelés, karakter, gesztus, személyiségjegyek, színhangulat, népviselet, parasztház, tornác, székelykapu

Témakör	2. Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben			Órakeret 8 óra
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<ul style="list-style-type: none"> Egyszerű, mindennapok során használt jelek (pl. közlekedési jelek, útjelzés, piktogram, zenei kotta), kommunikációs szándékú vizuális közlések (pl. szórólap, óriásplakát, reklámanyag) felismerése, megfigyelése, azonosítása és elemzése tanári segítséggel A tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban. A környezetünkben észlelhető változások (pl. nyári zápor, olvadás, penészedés), folyamatok (pl. palacsintasütés, építkezés), mozgások (pl. kerékpár, óra) vizuális megfigyelése, értelmezése és a tapasztalatok és információk vizuális megjelenítése (pl. fotósorozat, film, rajzsorozat, folyamatábra) a változás vagy folyamat időbeliségének hangsúlyozásával, csoportmunkában is. 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> A tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában; az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez; egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer; saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít. 	<p>Beszélgetés Szemléltetés Megfigyelés Kérdve Kifejtés Bemutató Feladatmegoldás, alkotómunka egyéni vagy kiscsoportban Projekt Szerepjáték</p>	<p>-Matematika: Tájékozódás a térben. A változás kiemelése. Az időbeliség. - Magyar nyelv és irodalom: Információ-hordozók. Látványok verbális megfogalmazása. Az időbeliség kifejezésének nyelvi lehetőségei.</p>	<p>Tankönyv Képek, filmek, szövegek. Számítógép Fényképezőgép, kamera, mobiltelefon Papír és egyéb anyagok, ceruza, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag, olló, ragasztó</p>

<ul style="list-style-type: none"> Valós vagy képzeletbeli utazás folyamatának, útvonalának, történéseinek képes és szöveges bemutatása (pl. Rumini térképe, Ph. Fogg úr 80 napos útinaplója, egy sarkkutató forgatókönyve, útifilm az osztálykirándulásról), különböző cél (pl. tájékoztatás, dokumentálás, szórakoztatás) hangsúlyozásával. 				
Fogalmak	vizuális kommunikáció, befolyásolás, meggyőzés, figyelemfelkeltés, piktogram, térkép, plakát, idő, címer			

Témakör	3. Médiahasználat – Valós és virtuális információk			Órakeret 8 óra
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<ul style="list-style-type: none"> Kisgyerekeknek szóló mozgóképi közlések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése (pl. a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás) tanári segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató 	<ul style="list-style-type: none"> Képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél; 	Beszélgetés Szemléltetés Megfigyelés Kérdve kifejtés Elemzés Vita Feladatmegoldás, alkotómunka egyénileg vagy	-Magyar nyelv és irodalom: Többmondatos összefoglaló szöveg alkotása olvasmányok tartalmáról, gyűjtött tapasztalatokról, megfigyelésekről. A	Tankönyv Képek, filmek, szövegek. Számítógép Fényképezőgép, kamera, mobiltelefon Papír és egyéb anyagok, ceruza,

<p>hangok gyűjtése, változatok újrajátszása).</p> <ul style="list-style-type: none"> • A saját médiahasználati szokások (pl. internet, televízió, rádió, mobiltelefon, könyv, videojáték) tanulmányozása különböző szempontok (pl. időtartam, tartalom, gyakoriság, résztvevők) alapján, és azok vizuális szemléltetése (pl. képes napirend, napló, fotósorozat). A tapasztalatok közös, reflektív megbeszélése, különös tekintettel a biztonságos médiahasználat szabályaira. 	<ul style="list-style-type: none"> • a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik; • az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében; • az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez; 	<p>kiscsoportban Projekt</p>	<p>cím és a szöveg kapcsolatának magyarázata, címadás. Az olvasmányokhoz kapcsolódó előzetes ismeretek, személyes élmények, tapasztalatok felidézése, megosztása. Az információk keresése és kezelése. Különböző információhordozók a lakóhelyi és az iskolai könyvtárban. Hasonlóságok és különbségek felfedezése különféle irodalmi közlésformákban.</p> <p>Technika és tervezés: szabadidős tevékenységek</p> <p>- Erkölcstan: Szabadidő Példaképek Fantáziavilág Realitás</p>	<p>zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, olló, ragasztó</p>
---	--	----------------------------------	---	--

			Önkifejezés Önbizalom	
Fogalmak	média, reklám, televíziós műsortípus, televíziós sorozat, ismeretterjesztő műsor			

Témakör	4. Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet			Órakeret 6 óra
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<ul style="list-style-type: none"> Régi magyar gyerekfilmek (pl: Kemény kalap és krumpliorr) karakteres szereplőinek képi megjelenítése, történetiség, részlet ábrázolása, dramatikus előadása. Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, reklámfilm) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével. Történet egyetlen vizuális vagy egyéb eleméből kiindulva (pl. képkocka, főszereplő karakterének leírása, regény rövid részlete) saját történet kitalálása és vizuális 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> Saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlítja; képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszését; képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; 	<ul style="list-style-type: none"> Beszélgetés Szemléltetés Megfigyelés Kérdve kifejtés Elemzés Vita Feladatmegoldás, alkotómunka egyénileg vagy kiscsoportban Projekt 	<p>Magyar nyelv és irodalom: Olvasási stratégiák, olvasást megértő folyamatot segítő technikák ismerete, alkalmazása a hatékonyabb megértés érdekében: a művek szerkezeti jellemzőinek megfigyelése, a tér-idő</p>	<p>Tankönyv.</p> <p>Képek, filmek, szövegek, TV-műsorok, internetes tartalmak.</p> <p>Számítógép, Internet, fényképezőgép, kamera, mikrofon, mobiltelefon, zenelejátszó,</p>

<p>megjelenítése (pl. képregény, fotósorozat, rövidfilm) a történet időbeliségének érzékeltetése érdekében.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Történetek, mesék, népmesék (pl: Lázár Ervin A hazudós egér; A fába szorult hernyó, Az igazságtevő nyúl) képregényszerű ábrázolása, időrendiség, cselekmény megjelenítésével, különböző nézőpontokból való ábrázolással, kiemeléssel. 	<ul style="list-style-type: none"> • időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít; 		<p>változásainak felismerése.</p> <p>Az események sorrendjének, a mesélő személyének megállapítása.</p> <p>A szövegalkotás műveleteinek ismerete: anyaggyűjtés, címválasztás, a lényeges gondolatok kiválasztása, elrendezése, az időrend, a szöveg tagolása bekezdésekre.</p> <p>Fogalmazásíráskor a megfelelő nyelvi eszközök alkalmazása.</p> <p>Etika: Erkölc és erkölcstelenség tapasztalása mint példa. Szerepek a családon,</p>	<p>zörejező eszközök.</p> <p>Papír és egyéb anyagok, ceruza, egyéb grafikai eszközök, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag, olló, ragasztó.</p>
---	---	--	--	---

			<p>közösségen belül. A jó-rossz megjelenítése a művészetben.</p> <p>-Ének-zene: A teljes figyelem kialakításának fejlesztése.</p> <p>Hangszín-érzelem, különböző élethelyzetben más a hangunk.</p>
Fogalmak	nézőpont, cselekmény, főszereplő, mellékszereplő		

Témakör	5. Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak			Órakeret 11 óra
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<ul style="list-style-type: none"> Korong nélkül készülő, adott funkcióra alkalmas egyszerű agyagedény készítése az alkalmazott technikából adódó önálló tervezés alapján (pl. homokedény, 	<ul style="list-style-type: none"> Elképzelte történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít 	<p>Beszélgetés.</p> <p>Szemléltetés.</p>	<p>Matematika: tájékozódás az időben.</p>	<p>Tankönyv.</p> <p>Fotók, képek.</p>

<p>könyokedény, papírhenger oldalához csigákból épített, kész edény üregébe préselve).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tárgytervezés, tárgyalkotás, vagy meglévő tárgy átalakítása (pl. öltözet kiegészítő, játék) hagyományos kézműves technikákkal (pl. nemezelés, fonás, hímzés, batikolás, agyagozás). • Hulladékanyagokból új funkcióval bíró tárgyak tervezése, kivitelezése valós vagy elképzelt funkció teljesítése érdekében (pl: flakonokból és egyéb kiegészítő elemekből fantasztikus járművek tervezése, modellezése). • Dramatikus játékhoz jelmezek és kellékek készítése önállóan vagy csoportmunkában. Különböző anyagok szakszerű összeépítése (pl. ragasztás, kötözés, varrás, dróttal). • Csomagolás tervezése, kivitelezése valós vagy képzeletbeli tárgy, dolog (pl. mobiltelefon, szemüveg, sütemény, hétmérföldes csizma, élet vize) számára a tárgy legfontosabb sajátosságainak (pl. forma, anyag) megtartásával és vizuális érzékeltetésével. 	<p>csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;</p> <ul style="list-style-type: none"> • saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; • alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz; • adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; • különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál; 	<p>Megfigyelés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Vita.</p> <p>Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban.</p> <p>Önálló vagy csoportos alkotómunka.</p> <p>Projekt</p>	<p>Etika: a múlt és a jelen életviszonyai közötti különbségek.</p>	<p>Számítógép, Internet, fényképezőgép, kamera, mobiltelefon. Papír és egyéb anyagok, ceruza, egyéb grafikai eszközök, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag, nemez, fonal, textil, olló, ragasztó.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>tárgytervezés, használati tárgy-dísz tárgy, formai egyszerűsítés, népi cserépedény</p>			

Témakör	6. Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk			Órakeret 11 óra
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<ul style="list-style-type: none"> Évszakoknak megfelelően természeti formákból való kép- és tárgyalkotás (pl. őszi: őszi terméslények, termésbábok levelekből, tárgyalkotás őszi termésekből (koszorú, füzér); tél: tobozokból karácsonyfa, betlehemi figurák készítése, hóvár, hószobor építése; tavasz: virágtündérek, virágbábok, koszorúk, virágszőnyeg). Valós vagy képzeletbeli természetes terek (pl. barlang, tisztás, víz alatti világ) különböző épületek (pl. hagyományos parasztház, színház, uszoda, templom, fészer) csoportosítása különböző szempontok szerint (pl. rendeltetés, anyag, méret, elhelyezkedés, kor, díszítmény), a különböző épülettípusok legfontosabb jellemzőinek összehasonlítása és rendezése érdekében. Ismert funkció (pl. lakás, iskola, orvosi rendelő, mozi) saját ötlet alapján elképzelt változatának 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> Egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza; elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít; 	<p>Beszélgetés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Vita.</p> <p>Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban.</p> <p>Önálló vagy csoportos alkotómunka.</p> <p>Projekt</p>	<p>Matematika: tájékozódás az időben.</p> <p>Etika: a múlt és a jelen életviszonyai közötti különbségek.</p>	<p>Tankönyv.</p> <p>Fotók, képek.</p> <p>Számítógép, Internet, fényképezőgép, kamera, mobiltelefon. Papír és egyéb anyagok, ceruza, egyéb grafikai eszközök, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag, nemez, fonal, textil, olló, ragasztó.</p>

<p>megtervezése, elkészítése makettben, az elkészült makettekől közösen településszerkezet (pl. falu, városrész) kialakítása, egyszerű „terepasztal” megépítése, csoportmunkában.</p> <p>Kiállítás, múzeum, helytörténeti gyűjtemény, tájház felkeresése során vázlatrajzok készítése a hagyományos magyar népi élet belső tereiről, berendezési tárgyairól. A konkrét kiállítás élményéhez köthető tárgyalgatás.</p>				
Fogalmak	építmény, épület, település, nézet: felül-, alul-, oldalnézet, alaprajz, parasztház			

4. évfolyam

Témakör	1. Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények			Órakeret 12 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok	

<ul style="list-style-type: none"> • Változatos mesés térben játszódó magyar népmese (pl. Zöld Péter) különleges helyszínének személyes vizuális megjelenítése különböző nézőpontok használatával, jellemző szereplők papírból kivágott figuráinak elhelyezése saját alkotott térben (térábrázolási-, emberábrázolási-, kifejező-, komponáló képesség fejlesztése Szemléltetésre ajánlott képanyag: Hyeronimus Bosch: Zenészek pokla, Szinyei Merse Pál: Majális, Csontváry K. T.: Nagy Taormina, magyar népi építészet jellemző példáinak (parasztház, fa harangláb, székelykapu stb.) fotói. • Saját kitalált történet elmesélése, a történet inspirálta elképzelt terekről, egyszerű anyagok (pl. használt csomagolóanyag, természetben talált termények és termékek, talált tárgyak) felhasználásával installáció készítése, díszletszerű tér berendezése a személyes élmények bemutatása, kifejezése céljából, csoportmunkában is (térábrázolás- és tér rendezés képességeinek fejlesztése, kifejező képesség fejlesztése) 	<ul style="list-style-type: none"> • saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; • saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít; • képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszésítéletét; • egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza; • saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti; • időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít; • adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez. 	<p>Beszélgetés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Bemutatás.</p> <p>Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban.</p> <p>Önálló vagy csoportos alkotómunka.</p> <p>Játék (kreatív mozgás, színjátszás).</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: Olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megosztása. Műélvezet, humor.</p> <p>Matematika: Rajz és szöveg értelmezése: a lejátszott történés visszaidézése; az elmondott, elolvasott történés visszaidézése.</p> <p>Jelértelmezés.</p>	<p>Tankönyv.</p> <p>Számítógép, fényképezőgép, kamera, mobiltelefon.</p> <p>Papír, ceruza, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag, olló, ragasztó.</p>
---	--	---	--	--

Szemléltetésre ajánlott filmanyag:
Kemény Henrik: Vitéz László.

- Adott álló- vagy mozgóképi megjelenések (pl. festmény: Csók István : Szénagyűjtők, grafika: M. C. Escher Mozaik, emberábrázolást nem tartalmazó részlete, fotó, képregény, társak munkái) egyéni elképzelés szerinti átértelmezése (pl. más napszakban, más évszakban, más helyszínen, más szereplőkkel, más hangulati elemekkel, színátírással).
- Élmények, elképzelt vagy hallott történetek, (pl. álmok, családi események, osztálykirándulás, szüret) részleteinek megjelenítése különböző vizuális eszközökkel (pl. grafika, festmény, nyomat, fotó), és kreatív történetalkotás az elkészült vizuális munkák segítségével (pl. nyitva hagyott történet befejezése, átírása)
Szemléltetésre ajánlott képanyag:
Marc Chagall festményei,
Vankóné Dudás Juli hagyományos népi életmódot bemutató festményei.
- Karakteres fekete fehér művészfotók megfigyelése alapján a látott személyre

vonatkozó információk, jellemzők megfogalmazása játékos, találgatásra alapuló formában (pl. életkor, foglalkozás, kedvenc étel, fontos tárgy) Az élmények vizuális megjelenítése (pl. portrérajz, fotómanipuláció, kollázs) a legfontosabb jellemzők (pl. külső-belső tulajdonság, öltözet, attribútum) minél pontosabb bemutatása érdekében Szemléltetésre ajánlott képanyag: Kunkovács László: Pásztoemberek, Robert Capa fotói.

- Saját és mások munkáinak, képeknek, vizuális alkotások szereplőinek szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szerinti szöveges elemzése, összehasonlítása, a következtetések szöveges megfogalmazásával és megvitatásával (befogadói és szövegalkotási képességek fejlesztése).
- Játékelmények játékos vizuális és dramatikus feldolgozása (pl. digitális játék síkbeli vagy térbeli társasjátékká alakítása,

szabályrendszerek kidolgozása és átdolgozása)				
Grafikai felületet gazdagon tartalmazó grafika mintakincsének megfigyelése (pl. Van Gogh tollrajzai, Gyulai Líviusz grafikái), a tapasztalatok alapján rajzolt gyűjtemény készítése egyénileg, vagy csoportban. A gyűjtött minták felhasználása saját célú képalkotásban egyénileg vagy csoportmunkában.				
Fogalmak	figurális alkotás, portré, képmező, kompozíció, karakter, hangulat, kollázs, montázs, képregény, fikció, lényegkiemelés, karakter, gesztus, személyiségjegy, színhangulat, népviselet, parasztház, tornác, székelykapu			

Témakör	2. Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben			Órakeret 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Tananyag	
<ul style="list-style-type: none"> Egy valós vagy képzeletbeli tárgy vagy jelenség (pl. bűvös kocka, Gábor Áron rézágyúja, János vitéz kardja, ünnepkörök, napfogyatkozás, Kis Hableány emberré válása) számára plakát, 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában; 	<p>Beszélgetés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Megfigyelés.</p>	<p>Matematika: Statikus szituációk, lényegkiemelés.</p>	<p>Tankönyv.</p> <p>Képek, filmek, szövegek, TV-reklámok, óriásplakátok.</p>	

<p>szórólap tervezése, kivitelezése a kép és szöveg együttes alkalmazásával, a figyelem és érdeklődés felkeltése céljából.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valós, mindennapi iskolai kommunikációs helyzetek érdekében a legfontosabb kommunikációs célt (pl. figyelem felkeltése, tájékoztatás, felhívás) érvényesítő síkbeli vagy térbeli vizuális megjelenés (pl. plakát, cégér, installáció) tervezése egyénileg és csoportmunkában is. • Magyar mesékben, mondákban szereplő uralkodók címereinek, zászlóinak gyűjtése és a gyűjtemény bemutatása tabló, vagy prezentáció formájában. A gyűjtemény rajzos adatainak felhasználása kifejező jellegű képalkotásban. 	<ul style="list-style-type: none"> • az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez; • egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer; • pontosan ismeri államcímereink és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit; • adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában; • saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít. 	<p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban.</p> <p>Önálló vagy csoportos alkotómunka.</p> <p>Projekt.</p>	<p>Képzeletben történő mozgatás. Testháló elképzése.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: kulcsszókeresés; szövegtömörítés; hiányos vázlat, táblázat, ábra kiegészítése a szöveg alapján.</p>	<p>Számítógép, fényképező-gép, kamera, mobiltelefon.</p> <p>Papír és egyéb anyagok, ceruza, egyéb grafikai eszközök, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag, olló, ragasztó.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>vizuális kommunikáció, befolyásolás, meggyőzés, figyelemfelkeltés, piktogram, térkép, plakát, idő, címer</p>			

<p>Témakör</p>	<p>3. Médiahasználat – Valós és virtuális információk</p>	<p>Órakeret 4 óra</p>
-----------------------	--	---

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<ul style="list-style-type: none"> • Kisgyerekeknek szóló mozgóképi közlések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése (pl. a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás) tanári segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, változatok újrajátszása). • Fogyasztásra ösztönző különböző reklámanyagok (pl. szórólap, óriásplakát, reklámújság, tv reklám) elemzése tanári segítséggel és a vizuális megjelenés áttervezése játékos feladatokban (pl. kommunikációs hatást erősítő vagy módosító céllal). • A saját médiahasználati szokások (pl. internet, televízió, rádió, mobiltelefon, könyv, videojáték) tanulmányozása különböző szempontok (pl. időtartam, tartalom, gyakoriság, résztvevők) alapján, és azok vizuális szemléltetése (pl. képes napirend, napló, fotósorozat). A tapasztalatok 	<ul style="list-style-type: none"> • valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél; • azonosítja a gyerekeknek szóló, vagy fogyasztásra ösztönző, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket; • adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít; • adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez. 	<p>Beszélgetés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Vita.</p> <p>Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban.</p> <p>Önálló vagy csoportos alkotómunka.</p> <p>Projekt</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: A művek tanulságainak értelmezése a saját szerepünkre, helyzetünkre a mindennapi életünkben, példa bemutatása, mindezek kifejezése más eszközzel is (pl. drámajátékok). A könyvtár mint információs központ, a tanulás bázisa, segítője.</p> <p>Levélírás, levélcímzés. Rövid szöveges üzenetek megfogalmazása.</p> <p>Adatok, információk gyűjtésének, célszerű elrendezésének módjai.</p>	<p>Tankönyv.</p> <p>Képek, filmek, szövegek, TV-műsorok, internetes tartalmak.</p> <p>Számítógép, Internet, fényképezőgép, kamera, mikrofon, mobiltelefon, zenelejátszó, zörejező eszközök.</p> <p>Papír és egyéb anyagok, ceruza, egyéb grafikai eszközök, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera,</p>

<p>közös, reflektív megbeszélés, különös tekintettel a biztonságos médiahasználat szabályaira.</p>			<p>Etika: Haver, barát, társ, csapattag, internetes kapcsolatok. Konfliktusmegoldás, közös-szabályalkotás és annak elfogadása mint érték.</p> <p>Baráti társaság összetartó ereje és a virtuskodás értéke/bátorság, vakmerőség.</p> <p>Játék, közösségi élet az interneten. Környezetismeret: a helyes önismeret kialakításának megalapozása.</p>	<p>gyurma, agyag, olló, ragasztó.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>média, reklám, televíziós műsortípus, televíziós sorozat, ismeretterjesztő műsor</p>			

Témakör	4. Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet			Órakeret 4 óra
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<ul style="list-style-type: none"> • Optikai különlegességek, lehetetlenségek (pl. „Nagyobb vagyok, mint egy fa”, „Elvesztettem a fejemet”) létrehozása egyszerű digitális technikával (pl. fotó, film), és a tapasztalatok szóbeli megbeszélésével, csoportmunkában • Személyes vagy közösségi témához kapcsolódó történetek (pl. problémák az osztályban, legjobb emlékeink) vizuális megjelenítése egyszerű digitális eszközökkel (pl. fotósorozat, slideshow) az üzenet egyértelmű közvetítése érdekében csoportmunkában. 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszésítéletét; • képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; • az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítségével elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében; • időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít; • saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti; • adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít. 	<p>Beszélgetés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Vita.</p> <p>Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban.</p> <p>Önálló vagy csoportos alkotómunka.</p> <p>Projekt.</p> <p>Online tanítási-tanulási környezet.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: A művek tanulságainak értelmezése a saját szerepünkre, helyzetünkre a mindennapi életünkben, példa bemutatása, mindezek kifejezése más-eszközzel is (pl. drámajátékok).</p> <p>A könyvtár mint információs központ, a tanulás bázisa, segítője.</p> <p>Levélírás, levélcímzés. Rövid szöveges üzenetek megfogalmazása.</p>	<p>Tankönyv.</p> <p>Képek, filmek, szövegek, internetes tartalmak.</p> <p>Számítógép, Internet, fényképező-gép, kamera, mikrofon, mobiltelefon.</p> <p>Papír és egyéb anyagok, ceruza, egyéb grafikai eszközök, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag, olló, ragasztó.</p>

			<p>Adatok, információk gyűjtésének, célszerű elrendezésének módjai.</p> <p>Etika: Haver, barát, társ, csapattag, internetes kapcsolatok. Konfliktusmegoldás, közös szabályalkotás és annak elfogadása mint érték.</p> <p>Baráti társaság összetartó ereje és a virtuskodás értéke/bátorság, vakmerőség.</p> <p>Játék, közösségi élet az interneten.</p>	
Fogalmak	nézőpont, cselekmény, főszereplő, mellékszereplő, fényhatás, megvilágítás			

Témakör	5. Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak			Órakeret 5 óra
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<ul style="list-style-type: none"> • Eszközként használható egyszerű természeti formák és tárgyak (pl. régi konyhai eszközök, ritka szerszámok) elemző-értelmező rajza megfigyelés alapján, kiemelés nagyítással. Rajzos használati utasítás készítése a természeti vagy mesterséges forma esetleg humorosnak ható, kitalált használati módjához. • Magyar népi cserépedények megfigyelése, következtetések megfogalmazása a formai jegyek alapján a használati módra (pl. vizes korsó, lábas, fazék, miskakancsó, butella). A megfigyelések rögzítése rajzban. A rajzok kreatív továbbalakítása szabad képalkotásban (Pl. miskakancsó megfigyelés utáni rajza alapján “miskakancsó családjának” megjelenítése). • Tárgytervezés, tárgyalkotás, vagy meglévő tárgy átalakítása (pl. 	<ul style="list-style-type: none"> • alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz; • adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; • különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál; • különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít; • gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez. 	<p>Beszélgetés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Vita.</p> <p>Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban.</p> <p>Önálló vagy csoportos alkotómunka.</p> <p>Projekt</p>	<p>Matematika: Tárgyak tulajdonságainak kiemelése (analizálás); összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés; osztályokba sorolás. Adott-objektum más nézőpontból.</p> <p>Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban.</p> <p>Ének-zene: Azonosság, hasonlóság, variáció felismerése.</p>	<p>Tankönyv.</p> <p>Fotók, képek.</p> <p>Számítógép, Internet, fényképezőgép, kamera, mobiltelefon. Papír és egyéb anyagok, ceruza, egyéb grafikai eszközök, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag, olló, ragasztó.</p>

<p>öltözet kiegészítő, játék) hagyományos kézműves technikákkal (pl. nemezelés, fonás, hímzés, batikolás, agyagozás).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lakóhelyük (vagy egy meghatározott magyar tájegység) jellemző, hagyományos díszítőművészetének mintakincsét megismerve saját készítésű agyagtárgy díszítő motívumának tervezése. A kivitelezés technikai lehetőségeinek megismerése után a formához, funkcióhoz leginkább alkalmas díszítmény kiválasztása és kivitelezése. • Magyar népi ünnepkör iskolai bemutatásához (pl. Betlehemezés, Csillagjárás, Kiszé hajtás stb.) átéléséhez néprajzi dokumentáció (fotó, film) megismerésével hitelességre törekvő kellékek, jelmezek készítése csoportmunkában. 			<p>Ritmus-hangszerek, ritmikai többszólamúság.</p>	
<p>Fogalmak</p>	<p>tárgytervezés, használati tárgy-dísz tárgy, vizuális ritmus, formai egyszerűsítés, népi cserépedény, hímzésminta</p>			

<p>Témakör</p>	<p>6. Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk</p>	<p>Órakeret 5 óra</p>
-----------------------	--	----------------------------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<ul style="list-style-type: none"> Példák gyűjtése és elemzése tanári segítséggel eltérő érzelmi hatást kiváltó (pl. hétköznapi, ünnepélyes, titokzatos, rideg, félelmetes, vidám) épített terekről (pl. templom, iroda, park, szoba, lift, zuhanyfülke, labirintus). A tapasztalatok beépítése a személyes élményeket és történeteket bemutató alkotó feladatokba. Adott, környezet (erdő, vízpart, park) átalakítására, új funkcióval való megtöltésére (pl. fantasztikus kalandpark) terv, makett készítése berendezéssel egyéni vagy csoportmunkában. Magyar népi építészet legjellemzőbb sajátosságainak megismerése, makettépítés változatos anyagokból (pl. karton, agyag, természetben talált anyagok) egyéni- és csoportmunkában. Magyarország építészetének megismerése érdekében adott funkciójú épületek (hidak, 	<ul style="list-style-type: none"> képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít; alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz; adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít; különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál. 	<p>Beszélgetés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Vita.</p> <p>Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban.</p> <p>Önálló vagy csoportos alkotómunka.</p> <p>Projekt</p>	<p>Matematika: Tárgyak tulajdonságainak kiemelése (analízis); összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés; osztályokba sorolás. Adott objektum más nézőpontból.</p> <p>Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban.</p> <p>Ének-zene: Azonosság, hasonlóság, variáció felismerése. Ritmus-hangszerek, ritmikai többszólamúság.</p>	<p>Tankönyv.</p> <p>Fotók, képek.</p> <p>Számítógép, Internet, fényképezőgép, kamera, mobiltelefon.</p> <p>Papír és egyéb anyagok, ceruza, egyéb grafikai eszközök, zsírkréta, filctoll, vízfesték, tempera, gyurma, agyag, olló, ragasztó.</p>

<p>tornyok, kastélyok stb.) képeinek gyűjtése, a képi információk felhasználása sík- vagy térbeli alkotásban, egyénileg vagy csoportmunkában (pl. legtöbb terhet elbíró híd építése csoportban, adott távolságú “szakadék” fölé két a/3-as műszaki rajzlapból, a legmagasabb torony felépítése egy rajzlapból, kifejező képalkotás valós magyar építmény témájában).</p> <ul style="list-style-type: none"> Magyar nemzeti jelképpé vált épületek és műalkotások (pl. Országház, debreceni Nagytemplom, Szabadságszobor, Budai vár épületegyüttese stb.) megismerése. 				
<p>Fogalmak</p>	<p>építmény, épület, település, nézet: felül-, alul-, oldalnézet, alaprajz, parasztház</p>			

<p>A továbbhaladás feltételei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése.</p> <p>Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása.</p>
--	---

<p>(A megvastagított rész a 4. évfolyam végére vonatkozik)</p>	<p>Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata.</p> <p>A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve.</p> <p>Téralkotó feladatok során a személyes preferenciáknak és a funkciónak megfelelő térbeli szükségletek felismerése.</p> <p>A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségek további differenciálása (pl. festészetben belül: arckép, csendélet, tájkép).</p> <p>Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására a tantervben meghatározott legfontosabb fogalmak használatával, az életkornak megfelelően.</p> <p>Különböző típusú médiaszövegek felismerése, a médiatartalmak közötti tudatos választás.</p> <p>A médiaszövegekhez használt egyszerű kódok, kreatív kifejezőeszközök és azok érzelmi hatásának felismerése.</p> <p>Kép- és hangrögzítő eszközök használata elemi technikáinak ismerete. Az elsajátított kifejezőeszközök segítségével saját gondolatok, érzések megfogalmazása, rövid, egyszerű történet megformálása.</p> <p>A médiaszövegek előállításával, nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos alapfogalmak elsajátítása, helyes alkalmazása élőszóban.</p> <p>A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése.</p> <p>A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése.</p> <p>Az életkorhoz igazodó biztonságos internet- és mobilhasználat szabályainak ismerete, alkalmazása. A hálózati kommunikációban való részvétel során fontos és szükséges viselkedési szabályok elsajátítása, alkalmazása. Életkorhoz igazodó fejlesztő, kreatív internetes tevékenységek megismerése.</p>
--	--

